

การศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
A STUDY OF SPECIFICALLY ADMINISTRATIVE CONDITION IN
THE SMALL SIZE- SCHOOLS UNDER BURIRAM EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

วิทยานิพนธ์

ของ

วรวิทย์ บุญหนัก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ชื่อเรื่อง	การศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1		
ผู้วิจัย	วรวิทย์ บุญหนัก		
กรรมการควบคุม	รองศาสตราจารย์โกวิท เชื้อมกลาง	ประธานกรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรรมย์ วัชรินทรางกูร	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบของการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก และ 3) เปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก โดยจำแนกตามประเภทการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ ผู้บริหาร โรงเรียน จำนวน 38 คน และครูผู้สอนจำนวน 219 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9552 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานใช้ Independent samples t - test และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ผู้วิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง ซึ่งแบ่งเป็น 10 งาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารมีความเห็นจากมาก ไปหาน้อยดังนี้ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการนิเทศและติดตาม ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ด้านการพัฒนาครู และด้านการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียนและสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด
2. ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง

อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหาร เช่นเดียวกับผู้บริหาร

3. ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามรูปแบบการบริหาร เฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงาน ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

TITLE	A Study of Specifically Administrative Condition in the Small size-Schools under Buriram Educational Service Area Office 1		
AUTHOR	Worawit Boonnak		
ADVISORS	Associate Professor Kowit Chuemklang	Thesis Advisor	
	Assistant Professor Niwat Kalayapruek	Co-advisor	
	Assistant Professor Ruenrom Vajarintarangoon	Co-advisor	
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2009

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) to study the specifically administrative condition performed in the small size-schools under Buriram Educational Service Area Office 1, 2) to compare the opinions among the school administrators and the school teachers on the specific administration performed in those small size-schools, and 3) to compare the opinions among the administrators and the teachers classified by years of experience in school administration.

The 38 school administrators and 219 school teachers were used as the samples of this research. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher with its reliability index of .9552. The statistics used were percentage, means, and standard deviation. The hypotheses were tested by means of t-test (Independent Samples t-test) and One-way Analysis of Variance. The study revealed as follows:

1. The school administrators' opinions through the whole 10 categories of specific administration performed in those schools were found at "Medium Level". For each category, however, their opinions were ranked from the highest to the lowest mean scores: planning for education development, development of systematic information data, supervision and followings, public relations, library books and media procurement, solving problems of teacher lackings, teacher development, and repairing school buildings respectively.

2. The school teachers' opinions on those schools were similar to the administrators' ones, which were also "Medium Level".

3. The comparisons among the school administrators's opinions and the school teachers' opinions about the administration of those schools were not significantly different.

4. The comparisons among the school administrators and the school teachers with different years of experience were not significantly different.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบ
แก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์โกวิท เชื่อมกลาง ประธาน
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิวัฒน์ กัลยพฤกษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
รินทร์มย์ วัชรินทรางกูร กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริลักษณ์ ค้างบุตรศรี และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่เอื้ออำนวยและประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์
เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ นายปัญญา ขางนอก ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 นายประหัด วงศ์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลลำปลายมาศ สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 นายประภาส สนิทรัมย์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแสงพัน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือสำหรับใช้
ในการวิจัย นายฉัตรชัย เขียมสร้อย ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดชีคูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1 ที่ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถิติและการวิเคราะห์สถิติ ตลอดจนผู้อำนวยการ โรงเรียน
และครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ทุกท่านที่กรุณาช่วยเหลือและ
อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คณะครู โรงเรียนรวมมิตรวิทยาและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ให้ความ
รักความหวังใจเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งตลอดมา จนทำให้เกิดพลังความพยายามในการจัดทำ
วิทยานิพนธ์จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบคุณ นางศิริกุล บุญหนัก นายสุรธวัช บุญหนัก เด็กชายสุริยวุฒิ บุญหนัก
นางสาวกุสุมา บุญกำเนิก และญาติพี่น้องทุกคน ที่คอยให้กำลังใจสนับสนุนอย่างอบอุ่น
มาโดยตลอด และช่วยเหลือจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา
ตอบแทน พระคุณบิดา มารดา บุพการี คณาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน
ให้เป็นผู้มีศีล สมာธิ ปัญญา ตั้งมั่นอยู่ในความดีงามเสมอมา

วรวิทย์ บุญหนัก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การบริหาร โรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล.....	9
ความหมายนิติบุคคล.....	10
บทบาทอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย.....	10
แนวทางส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล.....	11
ขอบข่ายภารกิจการบริหารและจัดการของสถานศึกษา.....	12
การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM).....	15
การปฏิรูปการบริหารและการจัดการในโรงเรียน.....	18
การกระจายอำนาจทางการศึกษา.....	26
แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ.....	26
ความหมายของการกระจายอำนาจ.....	27
ความหมายของหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา.....	27
หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา.....	28
การกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.....	29
รูปแบบการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก.....	30
ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานูริรัมย์ เขต 1.....	37
กิจกรรมหลักของ โรงเรียนขนาดเล็ก.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	46
งานวิจัยในประเทศ.....	46
งานวิจัยต่างประเทศ.....	51
สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	113
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	113
สมมติฐานของการวิจัย.....	113
วิธีดำเนินการวิจัย.....	114
สรุปผลการวิจัย.....	116
อภิปรายผล.....	120

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ข้อเสนอแนะ.....	123
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	123
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	124
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก.....	131
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	132
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	143
ภาคผนวก ค คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม.....	155
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	160
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	162

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำแนกเป็น โรงเรียน.....	55
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์.....	65
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน.....	67
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพ การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน.....	69
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อ สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียน ขนาดเล็กสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์ จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	71
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบข้อมูล และสารสนเทศ จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	72
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มี ต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	73
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มี ต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาหนังสือเรียน / แบบฝึกหัด จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มี ต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์ เพื่อการศึกษา จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	75
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/ สื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	76
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลน ครู จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	77
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการพัฒนาครู จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	78
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการนิเทศและติดตาม จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	79
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอน โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์ จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	82
16 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอน โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบข้อมูล และสารสนเทศ จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	83
17 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอน โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	84
18 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอน โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาหนังสือเรียน / แบบฝึกหัด จำแนกเป็นจำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	85
19 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอน โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์ เพื่อการศึกษา จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	86
20 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอน โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/ สื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอน โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลน ครู จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	88
22 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอน โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการพัฒนาครู จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	89
23 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอน โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการนิเทศและติดตาม จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	90
24 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการปฏิบัติของครูผู้สอน โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ.....	91
25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหาร เฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน.....	93
26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะ ตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้อ.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาระบบข้อมูล และสารสนเทศ โดยรวมและรายข้อ.....	96
28 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	98
29 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด โดยรวมและรายข้อ.....	99
30 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	100
31 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	101
32 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู โดยรวมและรายข้อ.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
33 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาครู โดยรวม และรายชื่อ.....	104
34 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการนิเทศและติดตาม โดยรวมและรายชื่อ.....	105
35 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการซ่อมแซม อาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น โดยรวมและรายชื่อ.....	106
36 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน..	107
37 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.....	156

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาในโรงเรียน.....	19
2 รูปแบบการเรียนรวมทุกชั้นเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	31
3 รูปแบบการเรียนรวมบางชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	32
4 รูปแบบการเรียนรวมช่วงชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	32
5 รูปแบบการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก.....	42
6 กรอบแนวคิดในการวิจัยการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหาร เฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรรัมย์ เขต 1...	54

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่บัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร ณ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2532 ไว้ว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือเพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวก รวดเร็ว (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2542 : 81) นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 1 มาตรา 6 บัญญัติไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการสร้างคุณภาพของคนและส่งผลกระทบต่อความเจริญของสังคมและประเทศชาติ งานการศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหาร ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยได้จัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติมีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษาตามมาตรา 39 ที่ว่ากำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) จะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผลจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ประกาศใช้ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ตามแนวทางการปฏิรูปราชการที่มุ่งหวังจะเห็นการจัดการศึกษาที่จะเอื้อต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชน การดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่ดีในการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพอย่างแท้จริง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพซึ่ง

ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารจัดการศึกษาให้ก้าวไปในกระแสของการปฏิรูปการศึกษา ดังคำกล่าวปาฐกถาของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีในโอกาสเป็นประธานพิธีเปิดการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ณ ห้องเวียงแก้ว 1 โรงแรมลำปางเวียงทอง จังหวัดลำปาง เมื่อวันศุกร์ที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2546 ว่า การบริหารการศึกษาในปัจจุบันเรากำลังจะบอกให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล ซึ่งเท่ากับว่าเป็นองค์กรเบ็ดเสร็จในตนเอง ดังนั้นผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นผู้บริหารพร้อมกับเป็นผู้นำทางการศึกษาจึงเป็นผู้บริหารทางการศึกษาซึ่งยากหน่อยเพราะต้องทำหน้าที่บริหาร การบริหารคือต้องดูแลเรื่องการเงิน เรื่องการบริหารงานบุคคล เรื่องผลที่ได้รับจากโรงเรียนตามมาตรฐานที่ได้ตั้งไว้ ฉะนั้นการที่ท่านจะเป็นผู้บริหารนั้นท่านต้องมีความสามารถในการบริหารจัดการ ท่านต้องเป็นผู้นำ มีความสามารถในการนำครู เพื่อให้เป็นครูที่ดี เป็นครูที่รักนักเรียน ท่านจะต้องเป็นผู้เสียสละ และสร้างความปรารถนาให้เขาซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร การบริหารทุกอย่างต้องบริหารโดยหลักและพร้อมจะปรับตัวเข้าสู่ความไม่แน่นอนของการเปลี่ยนแปลงของโลกตลอดเวลา ผู้อำนวยการทุกโรงเรียนจะต้องใส่ใจที่จะดูแลคุณภาพของการศึกษา คุณภาพของนักเรียนและครู รวมทั้งการบริหาร ไปพร้อม ๆ กัน เพราะผู้อำนวยการโรงเรียนถูกบังคับว่า จะต้องใส่ใจในผลลัพธ์ของการศึกษาในโรงเรียนนั้น ๆ ทำให้ผู้อำนวยการจะต้องวางยุทธศาสตร์ของโรงเรียนร่วมกับครู ร่วมกับผู้บริหารการศึกษา และร่วมกับนักเรียน ดังนั้นกระบวนการที่จะเกิดการคิดร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันจะเป็นกระบวนการที่ขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน จนถึงระดับเขตพื้นที่การศึกษา (วิชา เพชรเกษม. 2547 : 67 – 68)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 1 มีภารกิจในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่อำเภอเมืองนุริรัมย์ อำเภอลำปลายมาศ อำเภอบ้านด่าน และอำเภอชำนิ ปัจจุบันมีสถานศึกษาทั้งสิ้น 219 โรงเรียน ปัจจุบันมีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมา จำนวน 38 โรงเรียน การดำเนินงานให้บรรลุวิสัยทัศน์ตามพันธกิจในแผนกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 1 ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในทุกระดับการศึกษาและขนาดโรงเรียน โดยมุ่งมั่นพัฒนาให้ทุกโรงเรียนในสังกัดมีคุณภาพเท่าเทียมกันแต่เนื่องจากมีอุปสรรคและปัญหาด้านปัจจัยพื้นฐานไม่สามารถที่จะดำเนินการให้เสมอภาคอย่างเท่าเทียมกันได้ ในทางปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีทรัพยากรทางการบริหารด้านงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่พร้อมอยู่แล้ว ก็สามารถพัฒนาได้ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีทรัพยากรทางการบริหารจำกัดแทบทุกด้าน งบประมาณน้อย บุคลากรน้อยไม่เพียงพอกับจำนวน

ชั้นเรียน อีกทั้งจำนวนโรงเรียนขนาดเล็กที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต ปัจจุบันการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ได้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) โดยมี การกระจายอำนาจการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2546 : 1 – 8)

ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพสถานศึกษา ผู้โรงเรียนแห่งการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพและรูปแบบการดำเนินงานจะมุ่งไปที่ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ มุ่งประ โยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หลากหลายสามารถ นำวิธีการเรียน ไปใช้ในชีวิตรจริงได้ และมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดด้วยเรียน จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหรือ ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาต้องอาศัยผู้บริหาร ซึ่ง ผู้บริหาร โรงเรียนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำโรงเรียน สู่อำนาจแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ผู้บริหาร โรงเรียนต้องมีระบบบริหารและการจัดการที่สอดคล้องกับบริบทของ โรงเรียน มีนโยบายและ วิสัยทัศน์ที่เน้นการเรียนรู้ ใช้ระบบการจัดการคุณภาพ หรือที่เรียกว่า Total Quality Management โดยเน้นคุณภาพเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learner Learning Quality) ซึ่งมีองค์ประกอบด้วย การเน้นนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ การเปิด โอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงาน และการจัดสภาพการเรียนรู้ คำนึงถึง การมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ ใช้ความไว้วางใจ ส่งเสริมแรงจูงใจ ใช้นวัตกรรมและ เทคโนโลยีจัดสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ ชีคข้อมูลและงานวิจัยเป็นหลัก (สมชาย เทพแสง. 2547 : 10 – 16)

การออกแบบในการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็ก จึงจำเป็นต้องจัดรูปแบบ อย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งมีความผูกพันกับ โรงเรียน อย่างแนบแน่นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนด แนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กไว้ คือ การบริหารส่งเสริมและ สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก การรวมโรงเรียนขนาดเล็ก การยุบหรือล้มเลิก โรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวให้คำนึงถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น การยุบหรือล้มเลิกโรงเรียน ขนาดเล็กจึงจำเป็นต้องเป็นวิธีการสุดท้ายโดยให้ชุมชน ท้องถิ่นเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย

จากนโยบาย แนวคิดและวิธีการในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (2547 : 1 – 12) จึงจำเป็นต้องเสริมสร้าง กลยุทธ์ การพัฒนาคุณภาพในด้านการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน ของโรงเรียนขนาดเล็กทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท ท้องถิ่น ขนาดของโรงเรียน จำนวนบุคลากร รวมทั้งความต้องการของชุมชน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาส่วนใหญ่ที่สำคัญคือนักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับ โรงเรียนขนาดอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น ครู ไม่ครบ ชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีที่มีราคา แพง ทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่จะจัดสรรตามจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหาร จัดการ กล่าวคือจะมีการลงทุนค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับ โรงเรียนขนาดใหญ่กว่า เช่นอัตราส่วน ครู : นักเรียน ซึ่งตามมาตรฐานเป็น 1 : 25 แต่โรงเรียนขนาดเล็กมีอัตราส่วน ครู : นักเรียน เท่ากับ 1 : 8 – 11 เท่านั้น

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงได้ จัดทำโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อรองรับนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อยกระดับคุณภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 38 โรงเรียน ให้มีคุณภาพในระดับที่น่าพอใจนำไปสู่ระดับมาตรฐานการศึกษาชาติในโอกาสต่อไปโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพ โรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ ทัวถึง และยั่งยืน สู่ระดับมาตรฐาน การศึกษาของชาติ ส่วนรูปแบบการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มี 3 รูปแบบ ได้แก่

1. รูปแบบโรงเรียนสาขาของโรงเรียนขนาดใหญ่ บริหารจัดการ โดยโรงเรียนขนาดเล็ก รวมกับโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นบางชั้น มีลักษณะเป็น โรงเรียนแม่คู่แล โรงเรียนลูกข่าย โรงเรียน ที่ช่วยน้อง
2. รูปแบบความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กด้วยกัน บริหารจัดการ โดยโรงเรียน ขนาดเล็กใช้ทรัพยากรร่วมกันในรูปแบบเครือข่ายหรือการรวมพลังสร้างความเข้มแข็ง มีลักษณะ เป็นการเรียนรวมเป็นบางชั้น การเรียนรวมบางช่วงชั้น ศูนย์การเรียนขนาดเล็ก
3. รูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง บริหารจัดการ โดยใช้ศักยภาพและทรัพยากร ทางการศึกษาของตนเองเป็นหลัก มีลักษณะเป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ศูนย์การเรียน การสอนแบบบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. 2547 : 1-8) ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนและ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ต้องการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพสู่ระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมุ่งศึกษาการบริหารจัดการในกิจกรรมหลักของโรงเรียนขนาดเล็ก 10 ด้าน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน การจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู การพัฒนาครู การนิเทศและติดตามผล และการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด ว่ามีสภาพการบริหารจัดการศึกษาอย่างไร และมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นอย่างไร ผลการศึกษาที่ได้รับจะเป็นข้อมูลสำคัญต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งทุกฝ่ายจะได้รับทราบปัญหาข้อเสนอแนะ และแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อไปใช้ในการวางแผน ควบคุม กำกับติดตาม พัฒนาส่งเสริมและยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีระดับ

ความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในกิจกรรมหลักของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. ใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องข้องกับการจัดการศึกษา ได้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน
ตามสภาพที่แท้จริงเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาที่อาจจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพ
ในการดำเนินการ ตามหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา
3. เพื่อใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการวางแผน แก้ไข ปรับปรุง การบริหาร
จัดการศึกษานำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพ มุ่งประ โยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนให้เกิดกระบวนการ
เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะ สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต
ของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาการวิจัย โดยการศึกษาการบริหารการจัดกิจกรรม
หลักของโรงเรียนขนาดเล็ก ตามยุทธศาสตร์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ดังนี้
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. 2547 : 9 - 12)

- 1.1 การประชาสัมพันธ์
- 1.2 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ
- 1.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.4 การจัดหาหนังสือเรียน / แบบฝึกหัด
- 1.5 การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน
- 1.6 การจัดหาหนังสือห้องสมุด / สื่อการเรียนการสอน
- 1.7 การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู
- 1.8 การพัฒนาครู

1.9 การนิเทศและติดตาม

1.10 การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 38 คน

2.1.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 219 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากประชากรทั้งหมด จำแนกได้ดังนี้

2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 38 คน

2.2.2 ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 219 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สภาพตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 ครูผู้สอน

3.1.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียน และ ครูผู้สอน

3.1.2.1 ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี

3.1.2.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 10 - 20 ปี

3.1.2.3 ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ในกิจกรรมหลักของโรงเรียนขนาดเล็กตามยุทธศาสตร์ ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. 2547 : 9- 12)

3.2.1 การประชาสัมพันธ์

3.2.2 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ

3.2.3 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- 3.2.4 การจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด
- 3.2.5 การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน
- 3.2.6 การจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน
- 3.2.7 การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู
- 3.2.8 การพัฒนาครู
- 3.2.9 การนิเทศและติดตาม
- 3.2.10 การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่น

ที่ชำรุด

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำและข้อความเฉพาะ ตามความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงให้นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงาน หมายถึง การบริหารงานด้านการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. ผู้บริหาร โรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียน หรือผู้รักษาการ ในตำแหน่งดังกล่าว ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู รวมถึงพนักงานราชการ ตำแหน่งครูผู้สอน และครูอัตราจ้างรายเดือน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
4. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
5. รูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง หมายถึง การบริหารจัดการ โดยใช้ศักยภาพและทรัพยากรทางการศึกษาของตนเองเป็นหลัก มีลักษณะเป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ศูนย์การเรียนการสอนแบบบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ
6. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานด้านการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนตั้งแต่ได้รับคำสั่งบรรจุแต่งตั้งเป็นผู้บริหาร โรงเรียนจนถึงปัจจุบัน และปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนตั้งแต่ได้รับคำสั่งบรรจุแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี ประสบการณ์ตั้งแต่ 10- 20 ปี และประสบการณ์มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยจึงได้เสนอเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ และได้กำหนดเรื่องที่สำคัญประกอบการค้นคว้างานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. การบริหาร โรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล
2. การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)
3. การปฏิรูปการบริหารและการจัดการในโรงเรียน
4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา
5. รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก
6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 1

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล

การบัญญัติให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 นับเป็นการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มี เอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติ ให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจ การบริหารการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป ลงไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา โดยตรง การกระจายอำนาจทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ เป็นไปตาม หลักการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) จะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

ได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การจัดองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนที่จัดบริการสาธารณะย่อมมีอิสระในการบริหารจัดการทั้งด้านทรัพยากรบุคคลและอำนาจหน้าที่ในกรอบที่กฎหมายให้อำนาจไว้ การที่กฎหมายกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีอิสระ มีความเข้มแข็งในการบริหารเพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และประชาชาติโดยรวม

ความหมายนิติบุคคล

ความหมายนิติบุคคล มีนักวิชาการและนักบริหาร ได้ให้ความหมายที่น่าสนใจไว้ดังนี้ พรชัย ภาพันธ์ (2547 : 39 - 43) ได้กล่าวถึงว่า นิติบุคคลเป็นบุคคลที่กฎหมายสมมุติขึ้นเพื่อให้มีสิทธิหน้าที่และสามารถทำกิจการอันเป็นนิติสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ภายในขอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นิติบุคคลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. นิติบุคคลในกฎหมายเอกชน จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลธรรมดา รวมกันทำกิจกรรมอันใดอันหนึ่งและเพื่อให้ดำเนินกิจการนั้น ๆ ได้ นิติบุคคลจำเป็นจะต้องมีทรัพย์สินและสามารถทำนิติกรรมต่าง ๆ ได้โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าวจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นตามกฎหมาย และดำเนินกิจการภายใต้นิติบุคคลเพียงคนเดียว เป็นการดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของเอกชน และไม่มีการใช้อำนาจมหาชน

2. นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน หมายถึง นิติบุคคลที่เกิดขึ้นตามกฎหมายมหาชน มีพระราชบัญญัติหรือกฎหมายให้จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะดำเนินกิจกรรมที่เป็นบริการสาธารณะ และมีการใช้อำนาจมหาชน เช่น กระทรวง ทบวง กรม องค์การมหาชนของรัฐ เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล หมายถึง โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาที่กฎหมายยอมรับให้สามารถทำกิจการต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองภายในขอบวัตถุประสงค์ มีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอื่นซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาไว้เป็นการเฉพาะ

บทบาทอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย

อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. สิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลโดยทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายอาญา สามารถดำเนินนิติกรรมต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ได้เอง เช่น การซื้อขาย แลกเปลี่ยนทรัพย์สิน และจัดหารายได้ของสถานศึกษาเป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้ และถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินต่าง ๆ โดยเฉพาะทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศ รวมทั้งเป็น โจทก์และจำเลยในอรรถคดีต่าง ๆ ทั้งคดีแพ่งและอาญานอกจากนี้สถานศึกษายังมีสิทธิหน้าที่ข้อจำกัดและต้อง

ผูกพันตามข้อกำหนดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

1.1 มีสิทธิและหน้าที่เช่นบุคคลธรรมดา

1.2 การแสดงเจตนาหรือความประสงค์ในการทำกิจการใด ๆ แสดงออกผ่านผู้แทนของนิติบุคคล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารได้แสดงเจตนาเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสถานศึกษาไปอย่างไร่อมมีผลผูกพันสถานศึกษา ไม่ผูกพันด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นการส่วนตัวแต่ถ้าทำนอกเหนือขอบวัตถุประสงค์ สถานศึกษาไม่ต้องรับผิดชอบในการกระทำของผู้บริหาร

1.3 ถ้าประโยชน์ได้เสียของสถานศึกษาขัดกับประโยชน์ได้เสียของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวแทนนิติบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้แทนในกิจการนั้น ไม่ได้

2. อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานให้บริการสาธารณะของรัฐ ต้องจัดการศึกษาและทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามหลักการให้บริการสาธารณะของรัฐ ดังนี้

2.1 ความเสมอภาค ต้องให้เด็กทุกคนได้เข้าเรียน ประชาชนที่มาใช้บริการจะต้องได้รับประโยชน์จากการบริการสาธารณะอย่างเสมอกัน

2.2 ความต่อเนื่องของบริการสาธารณะสถานศึกษาต้องจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องอย่าให้หยุดชะงักและสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนผู้มาขอรับบริการ

2.3 การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง บริการสาธารณะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันกับความต้องการของผู้ใช้บริการอยู่เสมอ

แนวทางส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาสนองการปฏิรูประบอบราชการ ให้ประชาชนพึงพอใจในบริการของรัฐมากขึ้น และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่าธรรมนูญ โดยยึดหลักการ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม
2. หลักคุณธรรม
3. หลักความโปร่งใส
4. หลักการมีส่วนร่วม
5. หลักความรับผิดชอบ
6. หลักความคุ้มค่า

หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งได้แก่การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป โดยมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข (พรชัย ภาพันธ์. 2547 : 40 - 41)

ขอบข่ายภารกิจการบริหารและจัดการของสถานศึกษา

ภารกิจของสถานศึกษางานวิชาการเป็นภารกิจหลักโดยมีงานอื่น ๆ สนับสนุนงานวิชาการ เมื่อสถานศึกษาเป็นนิติบุคคลสถานศึกษาจึงเกิดภารกิจ 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารด้านวิชาการ สถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนและสังคมภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและเข้าใจในหลักการบริหาร การจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ในอันที่จะส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาและมาตรฐาน โรงเรียน เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยประสานความร่วมมือกับครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ จัดการศึกษาภารกิจด้านวิชาการ ประกอบด้วย

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้
- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.12 การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงาน

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การบริหารงบประมาณ สถานศึกษาเป็นหน่วยงานย่อย ซึ่งต้องรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุให้เป็นไปตามกฎระเบียบ มติคณะรัฐมนตรี และขั้นตอนว่าด้วยเงินประเภทต่าง ๆ ให้ถูกต้องและทำการตรวจสอบได้เกิดประสิทธิผลของงาน ที่มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดความทันสมัยและให้ได้ใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง ในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ให้มีความมุ่งเน้นความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting : PBB) ขอบข่ายการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย

2.1 การจัดทำและเสนอของงบประมาณ

- 2.1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษา
- 2.1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์หรือแผนพัฒนาการศึกษา
- 2.1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ

2.2 การจัดสรรงบประมาณ

- 2.2.1 การจัดสรรงบประมาณในสถานศึกษา
- 2.2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ
- 2.2.3 การโอนเงินงบประมาณ

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและ

ผลการดำเนินงาน

- 2.3.1 การตรวจสอบติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน
- 2.3.2 การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

2.4 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

- 2.4.1 การจัดการทรัพยากร
- 2.4.2 การระดมทรัพยากร
- 2.4.3 การจัดหารายได้ผลประโยชน์
- 2.4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา
- 2.4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา

2.5 การบริหารการเงิน

- 2.5.1 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.5.2 การรับเงิน
- 2.5.3 การเก็บรักษาเงิน

2.5.4 การจ่ายเงิน

2.5.5 การนำส่งเงิน

2.5.6 การกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปี

2.6 การบริหารบัญชี

2.6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน

2.6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

2.6.3 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงาน

2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

2.7.1 การจัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา

2.7.2 การจัดหาพัสดุ

2.7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดหาซื้อ

จัดจ้าง

2.7.4 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

3. การบริหารงานบุคคล การบริหารบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษามูลาการทางการศึกษาควรได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถมีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ให้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ขอบข่ายภารกิจการบริหารบุคคลประกอบด้วย

3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3.4 วินัยและการรักษาวินัย

3.5 การออกจากราชการ

4. การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้การบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขอบข่ายภารกิจการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย

4.1 การดำเนินงานธุรการ

4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.7 การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป
- 4.8 การดูแลสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.10 การรับนักเรียน
- 4.11 การส่งเสริมประสานงานจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.13 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
- 4.14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.15 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.18 งานบริการสาธารณะ
- 4.19 งานที่ไม่ระบุไว้ในงานอื่น

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่าการบริหาร โรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลเป็นการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะเปลี่ยนแปลงจากเดิม โรงเรียนขนาดเล็กในฐานะที่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย จึงมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไปมากขึ้น และดำเนินการ ได้อย่างอิสระ คล่องตัว และรวดเร็ว ทำให้สถานศึกษาสามารถจัดหา รายได้ ผลประโยชน์และระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาได้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน สถานศึกษาก็ต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

การบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM)

แนวคิดในเรื่องการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ได้รับอิทธิพลมาจาก กระแสของการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจ อุตสาหกรรม ที่ประสบผลสำเร็จจากหลักการ วิธีการ และกลยุทธ์ในการทำให้องค์กร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพ สร้างกำไรและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องยิ่งขึ้น ความสำเร็จดังกล่าวนี้ทำให้ ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นนั้นต้องปรับกระบวนการ และวิธีการที่เคยมุ่งเน้นเรื่องการเรียนการสอน ปรับไปสู่การบริหาร โดยการกระจายอำนาจไปยัง

โรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงซึ่งการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษา (School Board) ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ศิษย์เก่าและผู้บริหาร โรงเรียนได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากรและวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยมีหลักการและรูปแบบดังนี้ (อนุสรณ์ พูเจริญ. 2545 : 34 – 36)

หลักการ

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของเด็ก
2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร คิดสนใจและร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครองและตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดังกล่าว จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น
3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน (Return Power to People) ในอดีตการจัดการศึกษาจะทำกันในรูปแบบที่หลากหลาย บางแห่งก็ให้วัดหรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมา มีการรวมการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้เกิด เอกภาพและมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นความเจริญต่าง ๆ รุดหน้าอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้าและไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องคืนอำนาจให้ท้องถิ่นและประชาชน ได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง
4. หลักการบริหารตนเอง (Self- Managing) ในระบบการศึกษาโดยทั่วไปมักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริงสำหรับการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ทำให้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบายและเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานเองซึ่งอาจดำเนินการ ได้หลายทาง ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลาง

ไม่ว่าจะ โดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระให้การตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนด และเป็นไปตามนโยบายของชาติ จากหลักการดังกล่าวทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่าการบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะเป็นการบริหารงานที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่ารูปแบบของการจัดการศึกษาที่ผ่านมา

รูปแบบ

1. รูปแบบที่มีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นหลัก (Administration Control SBM) ผู้บริหารเป็นประธานคณะกรรมการ ส่วนกรรมการอื่น ๆ ได้มาจากการเลือกตั้งหรือคัดเลือกมาจากกลุ่มผู้ปกครอง ครู และชุมชน คณะกรรมการมีบทบาทให้คำปรึกษา แต่อำนาจการตัดสินใจยังคงอยู่ที่ผู้บริหาร โรงเรียน

2. รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional Control SBM) เกิดจากแนวคิดที่ว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุดย่อมรู้ปัญหา ได้ดีกว่าและสามารถแก้ปัญหา ได้ตรงจุดตัวแทนคณะครูจะมีสัดส่วนมากที่สุด ในคณะกรรมการสถานศึกษา โดยผู้บริหาร โรงเรียนยังคงทำหน้าที่ประธาน คณะกรรมการ โรงเรียน บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นคณะกรรมการบริหาร

3. รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control SBM) แนวคิดที่สำคัญคือการจัดการศึกษาควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนมากที่สุด ตัวแทนของผู้ปกครองและชุมชนจึงมีสัดส่วน ในคณะกรรมการสถานศึกษามากที่สุด ตัวแทนที่มาจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นประธานคณะกรรมการ มีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นคณะกรรมการบริหาร

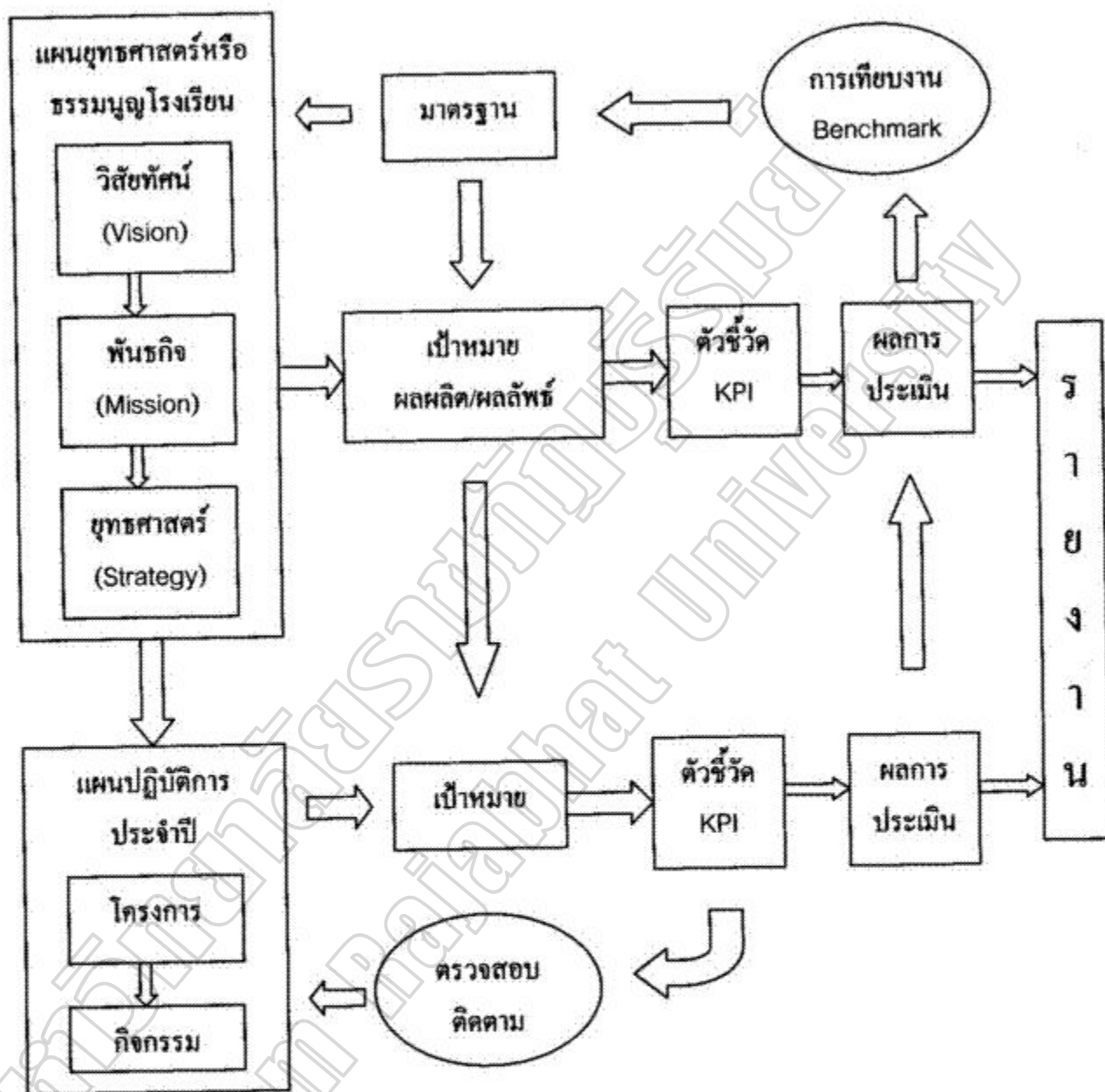
4. รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทหลัก (Professional Community Control SBM) แนวคิดในเรื่องนี้เชื่อว่า ทั้งครูและผู้ปกครองนักเรียนต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก เนื่องจากทั้งสองกลุ่มต่างอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด รับรู้และความต้องการ ได้ดีที่สุด สัดส่วนของครูและผู้ปกครอง ชุมชน ในคณะกรรมการสถานศึกษามีเท่า ๆ กันแต่มากกว่า ตัวแทนกลุ่มอื่น ๆ ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นประธานคณะกรรมการ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นคณะกรรมการบริหาร

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษาใน โรงเรียนขนาดเล็กเป็นอย่างมาก เนื่องจาก โรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงซึ่งการบริหาร

โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษายังถือว่าเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการ ซึ่งการบริหารจัดการ โรงเรียนในรูปแบบนี้จะเป็นไปตามหลักการ นโยบายและบรรทัดฐานเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ๆ

การปฏิรูปการบริหารและการจัดการในโรงเรียน

การปฏิรูปการบริหารจัดการตามแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบเป็นการปฏิรูประบบบริหารการจัดการให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล โดยใช้เทคนิคการบริหารจัดการที่เหมาะสม จัดทำแผนยุทธศาสตร์ และธรรมนูญสถานที่เกิดจากข้อตกลงร่วมกันของผู้มีส่วนได้เสียพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นการพัฒนาสถานศึกษา สามารถประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดเก็บข้อมูล และสถานศึกษาสามารถจัดทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ได้อย่างพอเพียงและมีการนิเทศติดตาม และประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ดังภาพประกอบ 1 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 ข : 7)

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ข : 13 – 60) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน การปฏิรูปการบริหารและการจัดการในโรงเรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือธรรมเนียมสถานศึกษา

ยุทธศาสตร์ (Strategy) คือ กระบวนการกำหนดทิศทางขององค์กรเพื่อทำหน้าที่ให้ได้ผลสมบูรณ์ตามพันธกิจ (Mission) การวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Planning) เป็นการวางแผน

ระยะยาว มีการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) แล้วกำหนดยุทธศาสตร์หลักที่จะใช้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่กำหนดไว้แล้วให้เป็นรูปธรรม ให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติซึ่งทำได้โดยนำยุทธศาสตร์มาแปลงเป็นกิจกรรมสำหรับการดำเนินงานให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และอยู่ในกรอบแนวทางการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ ปกติแล้วกิจกรรมการดำเนินงานของแต่ละหน่วยปฏิบัติการจะถูกกำหนดในรูปแบบแผนระยะ 3 – 5 ปี

ธรรมนูญสถานศึกษา (School Charter) เป็นแผนพัฒนาสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นเป็นการล่วงหน้าในระยะ 3 ปี ที่เป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรู้ทิศทางในการทำงานและเป็นหลักประกันในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามความต้องการของท้องถิ่น มีองค์ประกอบส่วนใหญ่ คือ

1.1 จัดทำข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1.1.1 ข้อมูลการบริหาร โรงเรียนเชิงกายภาพ เช่น ข้อมูลการพัฒนานุเคราะห์ การจัดหาและบริการวัสดุ ครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ เป็นต้น และข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การใช้แผนในการบริหาร สนับสนุนบุคลากรให้มุ่งมั่นพัฒนางาน การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการเรียน การประสานความร่วมมือ การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น

1.1.2 ข้อมูลครู งานบุคคล โดยภาพรวม เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปและข้อมูลคุณลักษณะเชิงคุณภาพของครูที่มีผลต่อการเรียนการสอน เช่น ความสามารถในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสามารถของนักเรียนในการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การผลิตและการใช้สื่อ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และความสามารถพิเศษของครู

1.1.3 ข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล รายห้อง รายโรงเรียนเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ข้อมูลด้านการเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา หรือรายกลุ่มประสบการณ์ จุดเด่นหรือความสามารถพิเศษ ปัญหาการเรียนและระดับความร้ายแรงของปัญหา การได้รับความช่วยเหลือ ความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ ๆ พัฒนาการด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย เป็นต้น

1.2 วิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน เพื่อให้เข้าใจถึงโอกาส ข้อจำกัด และศักยภาพของโรงเรียน โดยใช้เทคนิค AIC หรือ SWOT หรือเทคนิคอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง

1.2.2 โอกาส อุปสรรค จากภายนอกที่จะมีผลกระทบต่อโรงเรียนทั้งในด้านบวกและด้านลบ

1.2.3 สภาพปัจจุบันของโรงเรียน

1.2.4 สภาพหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต

1.3 จัดทำวิสัยทัศน์ของโรงเรียน จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน ให้ทุกคนมีส่วนร่วมกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ซึ่งจะทำให้สมาชิกทุกคนมองเห็นเป้าหมายที่ชัดเจนของโรงเรียนที่จะต้องร่วมมือกันดำเนินงานให้บรรลุผล

1.4 จัดทำภารกิจหรือพันธกิจของโรงเรียน โดยระบุให้ชัดเจนว่า การที่จะพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ โรงเรียนต้องทำภารกิจอะไรบ้าง

1.5 กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ โดยร่วมกันพิจารณาว่า มีวิธีการสำคัญวิธีใดบ้างที่โรงเรียนจัดทำ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมองหาทางเลือกที่หลากหลายไว้สำหรับพิจารณาหาแนวทางที่ดีที่สุดเพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป

1.6 กำหนดกิจกรรม/โครงการ โดยพิจารณากิจกรรม/โครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และตอบสนองวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

1.7 จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีองค์ประกอบที่สำคัญครบถ้วน คือ ความสำคัญ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ การประเมินผล และผลที่คาดว่าจะได้รับ

2. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

สถานศึกษาเป็นแหล่งข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา (Primary Data) ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน โดยตรง สถานศึกษาควรมีข้อมูลสารสนเทศพื้นฐาน และระบบการจัดการสารสนเทศทางการศึกษา (Management Information System) เพื่อให้มีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น การรวบรวม จัดเก็บ ประมวลผล และการนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา

2.1 ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น ได้แก่

2.1.1 ข้อมูลประชากรวัยเรียน

2.1.2 ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ทั้งข้อมูลทั่วไปและด้านการพัฒนาการเรียนรู้ ความต้องการ เพื่อสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็ก ได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2.1.3 ข้อมูลบุคลากรรายบุคคล คือ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งข้อมูลทั่วไป และด้านความรู้ความสามารถ และลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาบุคลากร ให้เป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้ ให้สามารถพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน

2.2 การรวบรวม จัดเก็บ และประมวลผล ต้องคำนึงถึงดังต่อไปนี้

2.2.1 คุณสมบัติของข้อมูล ได้แก่

2.2.1.1 ตัวแทนได้ครอบคลุมเหตุการณ์หลักฐานต่าง ๆ อยู่ในระยะเวลาที่ต้องการใช้และสรุปรวมสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เพื่อวิเคราะห์และแปลความ รวมถึงการประเมินค่า เพื่อประกอบการตัดสินใจ

2.2.1.2 ตรงตามวัตถุประสงค์การใช้ในสถานศึกษา

2.2.1.3 ครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา

2.2.1.4 ครอบคลุมระบบการศึกษา

2.2.2 จัดระบบแฟ้มข้อมูล โดยคำนึงถึงวิธีการจัดเก็บและสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับการประมวลผล

2.2.3 การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ นำโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่อความทันสมัยและใช้ได้ทันเหตุการณ์ สามารถเชื่อมโยงกับ โปรแกรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โปรแกรม ONPEC ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้

สถานศึกษาต้องใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ เป็นไปตามหลักวิชาการเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบในลักษณะ 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ ปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Product) และสภาพแวดล้อม (Context) โดยนำไปสู่การวางแผน และการตัดสินใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

3. การจัดทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้น จึงต้องจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศรวมทั้งแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้หลากหลาย เพื่อเอื้อต่อความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจ เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพของผู้เรียนเพื่อให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ และเป็นการเรียนรู้กันและกัน อันก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ โดยการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง บุคคล ชุมชน และทุกส่วนของสังคม การจัดทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ควรดำเนินงาน ดังนี้

3.1 จัดประชุม ครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน หรือผู้นำท้องถิ่นเพื่อชี้แจงความสำคัญจำเป็นของการจัดกระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาและหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง

3.2 ตำรวจข้อมูลทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ โดยแยกเป็น

3.2.1 ทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาและชุมชนว่าใครมีความถนัด ความสามารถ ในด้านใด จัดทำแฟ้มข้อมูลบุคคลแยกหมวดหมู่ ตามความรู้ ความสามารถ แต่ละด้าน พร้อมข้อมูล รายละเอียดที่จะติดต่อประสานงาน

3.2.2 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ สถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม โรงงาน หัตถกรรม หัตถกรรมพื้นบ้าน เรือกสวนไร่นาในชุมชน จัดทำแฟ้มข้อมูล แยกหมวดหมู่ตามลักษณะ แห่งการเรียนรู้

3.3 จัดประชุมทรัพยากรบุคคล และเจ้าของกิจการแหล่งเรียนรู้ชี้แจงวัตถุประสงค์ ความจำเป็นและความสำคัญของการจัดการศึกษา โดยความร่วมมือของชุมชน

3.4 โรงเรียนและชุมชนร่วมกันจัดทำโครงการ โดยกำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์ และธรรมนูญโรงเรียนและดำเนินการตาม โครงการที่ได้ร่วมกันคิด

3.5 จัดทำเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งเครือข่ายบุคคล และเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ในเบื้องต้นควรจัดให้มีการประชุมเครือข่าย กิจกรรมศึกษาฐานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างข้อตกลงร่วมกันในการประสานความร่วมมือ ในการใช้ทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาสถานศึกษา

3.6 การดำเนินกิจกรรมในแต่ละ โครงการ จะต้องเป็นบรรยากาศแห่งพันธมิตรเริ่มต้น วางแผนร่วมกัน ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน สรุปและประเมินผลร่วมกัน

4. การปฏิบัติตามแผนและทำให้เกิดผลจริง

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (ผู้รับผิดชอบ) ลงมือปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ด้วยความมุ่งมั่น โดยยึดเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาเด็กตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้โดยวิธีการต่าง ๆ ทั้งนี้ไม่ยึดติดในวิธีการ หากมีปัญหาความจำเป็นก็อาจเปลี่ยนแปลงวิธีการได้ ทั้งนี้ให้ยึดถือวิธีการที่ดีที่สุดที่จะนำไปสู่ผล (เป้าหมาย) เป็นสำคัญ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

4.1 ประชุมชี้แจง ให้นุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทราบรายละเอียดของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเข้าใจถูกต้องมองเห็นกิจกรรมและเป้าหมายของงานตรงกัน หากยังไม่เข้าใจ ไม่มีความรู้ ต้องฝึกอบรมหรือพัฒนาให้ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ก่อนปฏิบัติ

4.2 มอบหมายงานให้นุคลากรทุกคนร่วมปฏิบัติโดยกำหนดบทบาทและภารกิจที่ต้องปฏิบัติให้ชัดเจน เปิด โอกาสให้ซักถามรายละเอียดให้เกิดความเข้าใจชัดเจน

4.3 จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน และประสานแผนการดำเนินงาน

4.4 บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้อง ร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามแผนและปฏิทินที่กำหนด เป็นการทำงานประสานสอดคล้องกันของบุคลากรในโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องนอกโรงเรียน ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และปฏิบัติได้จริงทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน และที่บ้าน โดยมุ่งเน้นวัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาเป็นสำคัญ

4.5 บันทึกร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้มองเห็นพัฒนาการของนักเรียนเป็นระยะ ๆ

5. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษา

การนิเทศ มีความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง การชี้แจง การแสดง การจำแนก

การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการในการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดความคิด กิจกรรม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงาน สู่ความสำเร็จที่คาดหวัง

การนิเทศภายใน โรงเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศการศึกษาที่บุคลากรทุกคนเรียนรู้งานร่วมกัน ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ปรับปรุงพฤติกรรมกรรมการสอนของครู พัฒนางาน พัฒนาสถานศึกษาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานอย่างเป็นระบบ

การติดตาม (Monitoring) และการประเมินผล (Evaluation) เป็นพันธกิจหลักในการควบคุมงานที่ผู้บริหารทุกระดับชั้นจะต้องปฏิบัติ ในปริมาณที่มากน้อยและด้วยวิธีการที่แตกต่างกันระบบการบริหารนั้น การควบคุมคือ การตรวจสอบการทำงานและกำกับการปฏิบัติ โดยการติดตามตรวจสอบและเก็บรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติได้จริงแล้วนำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย หรือกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ แล้วกำหนดวิธีการดำเนินการที่เหมาะสมหรือวิธีการในการแก้ไขปรับปรุงให้ดี และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

การติดตาม ประเมินผล การพัฒนาสถานศึกษา จำเป็นต้องติดตามและประเมินหลายทาง ได้แก่การประเมินตนเอง ประเมินผลงานที่ได้ร่วมกันวางแผนพัฒนา ผู้บริหาร โรงเรียนสามารถติดตาม ประเมินผลไปพร้อม ๆ กับการนิเทศ ดังนี้

5.1 การประเมินการปฏิบัติงานของบุคคล เพื่อทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคที่ทำให้โรงเรียนพัฒนาผลดีไม่เท่าที่ควร นอกจากนั้นการติดตาม และประเมินผลสามารถนำไปใช้ปรับปรุงงาน ซึ่งอาจจะใช้วิธีการดังต่อไปนี้

5.1.1 จัดทำคู่มือรับฟังความคิดเห็นภายใน โรงเรียน

5.1.2 จัดประชุมครูและนักเรียน ร่วมกันอภิปรายปัญหา และความต้องการ

ในโรงเรียน

5.1.3 จัดให้มีการเยี่ยมเยียน เยี่ยมชม ซึ่งกันและกันภายในโรงเรียน

5.1.4 จัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในโรงเรียน

5.2 การช่วยเหลือครูให้ประเมินผลตนเอง การประเมินผลตนเองของครูจะช่วยให้ครูเห็นข้อบกพร่องและปัญหาของตน แล้วนำปัญหานั้นมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ผู้บริหารโรงเรียนควรนำแบบประเมินมาตรฐานครู มาตรฐานการเรียนการสอน และมาตรฐานโรงเรียน ไปให้ครูประเมินผล แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนา

5.3 การประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนได้ร่วมมือกัน โดยเริ่มต้นจากกิจกรรม

5.3.1 ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน

5.3.2 ครูและนักเรียนปฏิบัติงานร่วมกันตามที่ได้วางแผน

5.3.3 เมื่อเริ่มดำเนินการ ผู้บริหาร โรงเรียน ครู และนักเรียน ร่วมปรึกษาหารือ เสนอแนะ เพื่อให้เห็นจุดอ่อน และวิธีแก้ไข โดยเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการวัดผลการเรียน แบบฝึกหัด กิจกรรมที่นักเรียนดำเนินงาน ผลงานของนักเรียน แผนการสอนของครู การประเมินผล ความก้าวหน้าของนักเรียน ในด้านสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิต การปรับตัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6. การรายงานความก้าวหน้าต่อประชาชน

การศึกษาเรื่องของส่วนรวม ประชาชนทุกคนต่างมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในการจัดการศึกษา จึงต้องมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนยุทธศาสตร์ปรับปรุง โรงเรียนไปจนกระทั่งการดูแล ควบคุม และสนับสนุนการปฏิบัติตามแผนให้บรรลุผล

คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู และหน่วยงานสนับสนุนการบริการ ร่วมกัน ประเมินความก้าวหน้าของ โรงเรียนและนักเรียนเป็นระยะ ๆ และรายงานผลประจำปีโดยใช้ พฤติกรรมการพัฒนาของนักเรียนเป็นหลัก แล้วร่วมกันจัดทำรายงานเสนอประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในประเด็น ดังนี้

6.1 ผลการพัฒนาผู้เรียน ในด้านความสามารถทั้งทางด้านพัฒนาทางกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์ จิตใจ เปรียบเทียบระหว่างต้นปีกับปลายปี ระหว่างกลุ่มเก่งที่สุด กลุ่มเก่ง กลุ่มอ่อน กลุ่มอ่อนที่สุด เพื่อตรวจสอบความเท่าเทียมกันในการพัฒนา

6.2 วิธีการพัฒนาต่าง ๆ ที่ใช้แล้ว ได้ผล และองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่ทำให้วิธีที่ใช้ไปแล้ว ได้ผล

6.3 ความรู้สึกของผู้ปฏิบัติ ที่มีต่อการพัฒนาที่ทำได้ไปแล้ว รวมทั้งผลกระทบทางบวก ทางลบ และความภาคภูมิใจที่มีอยู่

6.4 แนวทางที่จะพัฒนาต่อเนื่องให้ได้คุณภาพสูงยิ่งขึ้น

รายงานที่จัดทำเสร็จแล้วให้เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทราบความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจต่อผลการจัดการศึกษาที่ตัวเองมีส่วนร่วม เป็นข้อมูลที่จะปรับปรุงการศึกษาให้ดีขึ้นเมื่อคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบให้เสนอรายงานต่อ ผู้บังคับบัญชาเหนือชั้นเพื่อรวมเป็นรายงานผลการจัดการศึกษาของอำเภอของจังหวัด กรม และกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันยุคปฏิรูปการศึกษาได้นั้น โรงเรียนขนาดเล็กจะต้องมีการวางแผนยุทธศาสตร์ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ แหล่งเรียนรู้มีการปฏิบัติงานและนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องเป็นระบบและรายงานผลการดำเนินงานให้สาธารณชนรับทราบ โดยทั่วกันซึ่งโรงเรียนสามารถกำหนดความต้องการพัฒนาของโรงเรียนด้วยตนเอง โดยมีผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียนร่วมแสดงความรู้สึกลงมือทำ กำหนดเป้าหมายชี้ชัดต่อผลการพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่สามารถตอบสนองต่อชุมชนอย่างแท้จริง

การกระจายอำนาจทางการศึกษา

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ มีหลักการสำคัญ คือ เป็นการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการ โดยอิสระพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการกระจายอำนาจทำให้เกิดระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง

ในเรื่องการกระจายอำนาจ (ลิขิต ชีรเวทิน 2535 : 3 ; อ้างถึงใน กรมการปกครอง. 2539 : 11) ได้กล่าวไว้ว่าการกระจายอำนาจการปกครองมีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเนื่องด้วยประชาธิปไตยต้องประกอบด้วยโครงสร้างส่วนบน คือ ระดับชาติ และโครงสร้างส่วนฐาน คือ ระดับท้องถิ่น การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง คือรากแก้วเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. การกระจายอำนาจมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

ความหมายของการกระจายอำนาจ

สำหรับความหมายของการกระจายอำนาจ มีนักวิชาการหลายท่านอาทิ ประทาน คงฤทธิศึกษาการ ประหัด หงษ์ทองคำ และศาสตราจารย์บอนนาร์ดี ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ สรุปได้ดังนี้ (กรมการปกครอง. 2539 : 12)

การกระจายอำนาจ (Decentralization) แบ่งออกได้ 2 ความหมาย คือ

1. การกระจายอำนาจตามอาณาเขต (Size and Boundary) หมายถึง การมอบอำนาจไปให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริหารสาธารณะภายในเขตท้องถิ่น มีอิสระบางประการในการปกครองตนเอง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล สุขาภิบาล เป็นต้น

2. การกระจายอำนาจตามกิจการ (Functional) หมายถึง การมอบอำนาจให้องค์การสาธารณะจัดทำกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีอิสระในการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเทคนิคของงานนั้น เช่น การไฟฟ้า การประปา และการ โทรศัพท์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า สาระสำคัญของการกระจายอำนาจอยู่ที่ท้องถิ่น มีอิสระในการปกครองตนเอง (Autonomy) บางประการ โดยได้รับมอบอำนาจจากส่วนกลางซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

หลักการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความเป็นนิติบุคคล
2. มีอิสระในการทำงาน
3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเลือกผู้บริหารและทำหน้าที่นิติบัญญัติ
4. มีงบประมาณเป็นของตนเอง

ความหมายของหลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา

สมศักดิ์ คลประสิทธิ์ (2544 : 18 - 19) ให้ความหมาย การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาว่า หมายถึง การที่อำนาจการตัดสินใจในการดำเนินงานต่าง ๆ การกระจายจากส่วนกลางไปยังหน่วยงานรองลงมา มี 2 ลักษณะ คือ แบบมอบอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจตัดสินใจบางส่วนให้แก่หน่วยงานรองลงไปตัดสินใจและการกระจายอำนาจแบบเบ็ดเสร็จ คือ หน่วยงานย่อยมีความเบ็ดเสร็จในการตัดสินใจ ในการบริหารและรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติการกิจของตนเอง มีอิสระในเชิงบริหารและการจัดการส่วนกลางควบคุมเชิงกฎหมายหรือเงิน โยบายเท่านั้น

ในทางการศึกษาการกระจายอำนาจมักมีลักษณะของการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารและการจัดการจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา เพื่อให้สามารถตัดสินใจระดับของหน่วยปฏิบัติ ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ

สถานศึกษานำไปสู่การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของชาติโดยรวมซึ่งสอดคล้องกับ ภาณุวัฒน์ กักคิ้วศ์ (2542 : 15) กล่าวว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษา หมายถึง การที่รัฐให้อำนาจการตัดสินใจ (Decision - making Power) ในการที่จะดำเนินการจัดการศึกษาและบริหารการศึกษา ในลักษณะที่เป็นองค์กรอำนาจหน้าที่ (Authority) แก่ท้องถิ่น ได้ร่วมกันให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยที่อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณของท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วยการเข้าร่วมกันในการจัดและบริหารการศึกษาท้องถิ่นในรูปแบบคณะกรรมการร่วมที่เป็นองค์กรปกครองตนเองของท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล หรือไม่เป็นที่ได้เข้าไปร่วมกับกลุ่มข้าราชการในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นั้น สามารถดำเนินการ ได้อย่างอิสระ (Autonomy) แต่ต้องอยู่ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด

การกระจายอำนาจทางการศึกษามีหัวใจสำคัญอยู่ที่หน่วยงานระดับล่างสุดหรือสถานศึกษาจะเป็นผู้ใช้อำนาจในการตัดสินใจในการบริหารและการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (Stakeholder) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการในลักษณะที่เป็นการดำเนินการ ทั้งการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินและร่วมพัฒนา (Participation and Collaboration) โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยอาศัยองค์กรของชุมชนในรูปแบบกรรมการโรงเรียน (School Council) เป็นกลไกในการดำเนินการ

หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา

ภาณุวัฒน์ กักคิ้วศ์ (2542 : 16) ได้กล่าวถึง หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษาว่า เป็นการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปให้องค์กรต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการใช้อำนาจประกอบด้วย

1. ความเป็นนิติบุคคล
 2. การมีงบประมาณเป็นของตนเอง
 3. มีบุคลากรเป็นของตนเอง
 4. องค์กรคณะบุคคลผู้ดำเนินการสาธารณะขององค์กรต้องมาจากการเลือกตั้ง
- การกระจายอำนาจทางการศึกษาที่ส่วนกลางพึงให้แก่องค์กรรับมอบอำนาจ

ควรประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. อำนาจการบริหารงานวิชาการ ตั้งแต่การบริหารและการจัดการเรียนการสอน และการบริหารหลักสูตรในระดับต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรกลางของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารหลักสูตรท้องถิ่น อำนาจที่สมควรจะต้องครอบคลุมทั้งอำนาจในการอนุมัติหลักสูตรด้วย

2. อำนาจการบริหารบริหารบุคลากร ตั้งแต่การได้มา การชำระรักษา การพัฒนา และการให้ออกจากงาน

3. อำนาจการบริหารการคลัง โรงเรียนหรืองบประมาณการศึกษา ตั้งแต่การจัดการสรรหา การจัดตั้ง การจัดสรร การกำกับดูแล การบริหารงบประมาณและการประเมินค่าใช้จ่าย

4. อำนาจการบริหารและการพัฒนานโยบาย เพื่อการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ ในการพัฒนาการจัดการและการบริหารการศึกษาของท้องถิ่นหรือสถานศึกษา หรือจังหวัดแล้วแต่กรณี

5. อำนาจการบริหารการจัดการ โรงเรียนในด้านการบริหารอาคารสถานที่ เพื่อความสะดวกในการจัดตั้ง ขุดเล็ก การสนับสนุนและกิจกรรมอื่น ๆ อันเป็นการสนับสนุนการจัดการและบริหารการศึกษาของท้องถิ่น

จากการศึกษาการบริหารและการจัดการศึกษาของต่างประเทศของกรม สดศ. ประเสริฐ พบว่า การกระจายอำนาจ มีหลักการ 6 ประการ (สมศักดิ์ คณประสิทธิ์, 2544 : 19) ได้แก่

หลักการนิติบัญญัติ หมายถึง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ ต้องมีกฎหมายรับรองเพื่อเป็นหลักประกันนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการการศึกษา

หลักความเป็นกลางทางการเมือง หมายความว่า ปลอดการแทรกแซงทางการเมือง คณะกรรมการสถานศึกษาจะต้องไม่มาจากตัวแทนทางการเมือง

หลักความเป็นมืออาชีพ บุคคลที่เข้ามาบริหารทางการศึกษาต้องมาจากบุคคลที่มีประสบการณ์ และมีทักษะทางอาชีพ เป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพทางการศึกษา และได้รับ

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหรือบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ

หลักความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มอบอำนาจตัดสินใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด

หลักการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาภายใน และจัดให้มีองค์กรภายนอกเข้ามาประเมินคุณภาพ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาและจัดทำรายงานประจำปีไปยังผู้ปกครองชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาเป็นแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา ที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจตัดสินใจไปยังหน่วยปฏิบัติ

และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งด้านการศึกษาโดยกำหนดให้มีกฎหมายและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีหลักการและกระบวนการจัดการศึกษา เน้นให้มีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป กระทรวงมีหน้าที่กำกับดูแลเฉพาะด้านกำหนดคน โยบายแผน และมาตรฐาน การศึกษา สนับสนุนทรัพยากรและติดตามตรวจสอบประเมินผลการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เท่านั้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของการปฏิรูปของการศึกษา (สมศักดิ์ คณประสิทธิ์, 2544 : 20)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษา เป็นแนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีอำนาจ ในการตัดสินใจและให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในทุกด้านเพื่อให้การแก้ปัญหาและ การพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งตามเป้าหมายได้ โรงเรียนขนาดเล็กเป็นหน่วยงานปฏิบัติเป็นผู้ใช้อำนาจในการตัดสินใจในการบริหารและการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (Stakeholder) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในลักษณะที่เป็นการดำเนินการทั้งการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินและร่วมพัฒนา (Participation and Collaboration) โดยใช้แผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยอาศัยองค์กร ของชุมชนในรูปของคณะกรรมการ โรงเรียน (School Council) เป็นกลไกในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

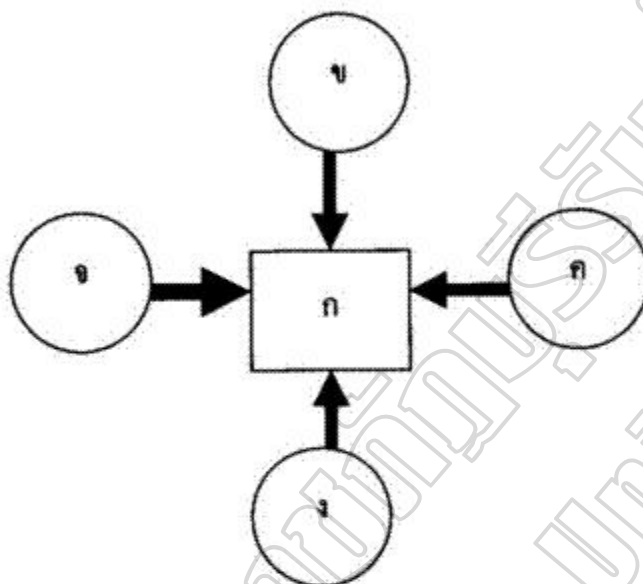
รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546 : 4 – 24) ได้กล่าวถึงรูปแบบ การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ให้ความสำคัญเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียน ขนาดเล็กให้สูงขึ้นโดยการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็ก เกิดประสิทธิภาพสูงสุดส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร จึงกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการ โรงเรียนดังนี้

1. รูปแบบศูนย์โรงเรียน (School Center)

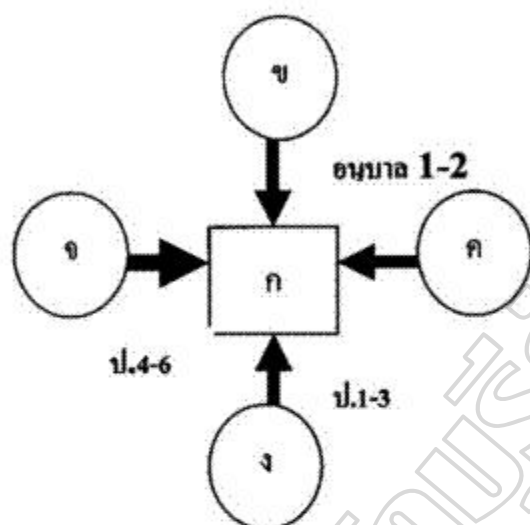
ศูนย์โรงเรียน(School Center) คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการ โรงเรียน ขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวน 120 คนลงมา ในลักษณะนำนักเรียนมาเรียนรวมกันทั้งหมด หรือ

มาเรียนรวมกันบางชั้นเรียน หรือจัดการเรียนการสอนเป็นช่วงชั้น และพัฒนารูปแบบ
เป็นการบริหารจัดการร่วมกัน ลักษณะการดำเนินงานดังนี้

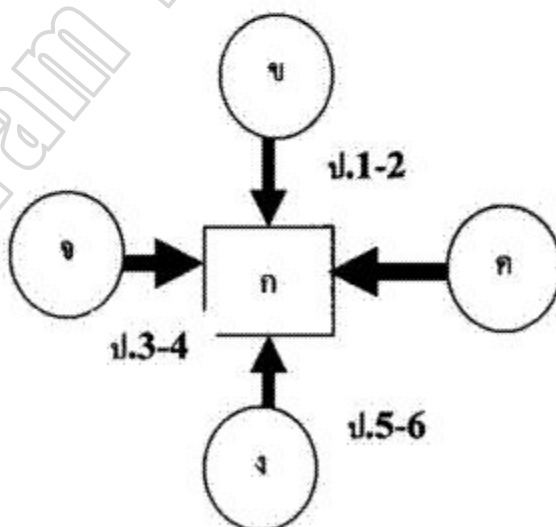
ภาพประกอบ 2 รูปแบบการเรียนรวมทุกชั้นเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก

จากภาพประกอบ 2 มีโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนจำนวน 120 คนลงมา มีจำนวน
โรงเรียนตั้งแต่ 2-5 โรงเรียน กระจายตัวตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน ที่มีเส้นทางคมนาคม
ระหว่าง 2 - 5 กิโลเมตร มีสภาพการคมนาคมที่สะดวกทุกฤดูกาลให้คัดเลือกโรงเรียนที่มีพื้นที่
ขนาดใหญ่ อาคารสถานที่ที่เหมาะสมและตั้งอยู่ศูนย์กลาง หรือสามารถเดินทางได้สะดวก
เป็นโรงเรียนหลัก ส่วนโรงเรียนที่เหลือเป็นโรงเรียนเครือข่าย นำนักเรียนทุกระดับชั้นเรียนมาเรียน
รวมที่โรงเรียนหลัก โดยได้รับการสนับสนุน ค่าพาหนะในการเดินทางมาเรียนวางแผนจัดอัตราค่าจ้าง
ครู ทั้งผู้บริหาร และครูผู้สอน ตลอดจนบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันที่โรงเรียนหลัก นำทรัพยากร
จากโรงเรียนเครือข่ายมาใช้ร่วมกันที่โรงเรียนหลัก และปรับสภาพ โรงเรียนเครือข่าย
เป็นแหล่งเรียนรู้

ภาพประกอบ 3 รูปแบบการเรียนรวมบางชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก

จากภาพประกอบ 3 นำนักเรียนจากโรงเรียนเครือข่ายในบางชั้น เช่น อนุบาล 1-2, ป.1-3 หรือ ป.4-6 ไปเรียนร่วมกับโรงเรียนหลัก จัดระบบการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างโรงเรียนหลักและโรงเรียนเครือข่าย สนับสนุนค่าพาหนะให้กับนักเรียนที่เดินทางมาเรียนร่วมทุกคน จัดให้มีการประกันอุบัติเหตุให้นักเรียนที่เดินทางมาเรียนร่วม การบริหารจัดการ โรงเรียนในกรณีที่มีผู้บริหารของโรงเรียนเครือข่ายอยู่ ให้บริหารจัดการโรงเรียนเครือข่าย สำหรับโรงเรียนเครือข่ายที่ไม่มีผู้บริหารให้ผู้บริหารโรงเรียนหลักเป็นผู้รักษากร ในตำแหน่งโรงเรียนเครือข่าย

ภาพประกอบ 4 รูปแบบการเรียนรวมช่วงชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก

จากภาพประกอบ 4 ศึกษาข้อมูล โรงเรียนทั้งข้อมูลจำนวนนักเรียนในปัจจุบันและ
 คาดการณ์ล่วงหน้า 5 ปี จำนวนครู สภาพเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ชุมชน สภาพพื้นที่ใกล้เคียง
 สภาพการคมนาคม แล้วจัดกลุ่มกำหนดเป็นศูนย์รวม โรงเรียน โดยคำนึงถึงสภาพที่ตั้ง
 ของการปกครอง คือ สภาพเทศบาลตำบล สภาพระยะทางการเดินทาง จัดประชุมผู้บริหาร
 สถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อชี้แจงและหารือแนวดำเนินการเพื่อกำหนดรูปแบบการดำเนินการร่วมกัน
 ในลักษณะการจัดการศึกษาเป็นช่วงชั้น คือ จัดแบ่งการเรียนการสอนออกเป็นช่วงชั้น ได้แก่
 ศูนย์อนุบาล (อนุบาล 1-2) ศูนย์ ป.1-2 ศูนย์ ป.3-4 ศูนย์ ป.5-6 หรือจัดช่วงชั้นตามหลักสูตร
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน วางแผนกำหนดจัดครูในโรงเรียนในตำบลรวมกัน โดยจัดครูเข้าสอนตามระดับ
 ช่วงชั้น ตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของครู โดยพิจารณาการจัดจำนวนครู ตามเกณฑ์
 จำนวนครูที่จะทำการสอนจริงในชั้นเรียน ประชุมผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กและข้าราชการครู
 ทุกคนตามจุดศูนย์โรงเรียนระดับตำบลเรียนรวมช่วงชั้น เพื่อวางแผนร่วมกันในการบริหารและ
 จัดการเรียนการสอนร่วมกันประชุมกับผู้นำชุมชนตัวแทนผู้ประกอบการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อชี้แจงแนวดำเนินการ จัดทำโครงการจัดการเรียน
 การสอนแบบศูนย์โรงเรียนระดับตำบล (รวมเรียนช่วงชั้น) ต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
 แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียนการสอนแบบศูนย์โรงเรียน
 ระดับตำบล เพื่อให้มีหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ และประสานงานการดำเนินการในระดับ
 อำเภอ ตำบล และ โรงเรียน ดำเนินงานจัดการเรียนการสอนแบบศูนย์โรงเรียนระดับตำบล

ด้านการจัดการเรียนการสอน จัดครูในตำบลรวมกัน แล้วพิจารณาจัดครูผู้สอน
 และผู้บริหาร โรงเรียนเป็นทีมตามสัดส่วนห้องเรียนและช่วงชั้นตามศูนย์ช่วงชั้นใน โรงเรียนต่าง ๆ

ด้านการบริหารจัดการ การเกณฑ์เด็กเข้าเรียนทุก โรงเรียนมีการดำเนินการเกณฑ์เด็ก
 เข้าเรียนตามปกติเมื่อ โรงเรียนแต่ละ โรงเรียนรับเด็กเข้าเรียนแล้วจัดส่งไปเรียนศูนย์โรงเรียน
 ระดับช่วงชั้นนั้น

การบริหารงานวิชาการ โดยผู้บริหาร โรงเรียนและคณะครูที่สอนใน โรงเรียนนั้นร่วมกัน
 วางแผนในเรื่องต่าง ๆ เช่น งานหลักสูตรและการนำไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุ
 สื่อการเรียนการสอน ห้องสมุด งานนิเทศภายใน งานพัฒนาด้านวิชาการต่าง ๆ เป็นต้น

การบริหารงานธุรการ การเงิน บัญชี และการพัสดุ โรงเรียน โดยงานธุรการในชั้นเรียน
 มีการจัดทำ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ยังคงแยกทำเป็นรายโรงเรียนตามเดิม และส่วนที่ 2 ทำเป็นภาพรวม
 ในระดับชั้นที่ศูนย์นั้น ส่วนงานธุรการ การเงิน บัญชี และการพัสดุ โรงเรียนเดิม ผู้บริหาร โรงเรียน
 และครูที่รับผิดชอบปฏิบัติงานตามภารกิจ โดยการจัดซื้อวัสดุตามจำนวนเงิน รายหัวนักเรียน
 ให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีการประสานความต้องการใช้สื่อหรือวัสดุร่วมกันจากนั้นจัดแบ่ง

วัตถุประสงค์หรือสื่อตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนที่จะกระจายไปตามศูนย์เรียนช่วงชั้น

การวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร ให้ครูผู้สอนประจำห้องเรียน ในแต่ละศูนย์ทำการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งในระหว่างปี ปลายปี และภาคเรียน แล้วจัดส่งผลการวัดและประเมินผลไปยังโรงเรียนเดิมของนักเรียนชั้นนั้น ๆ เพื่อให้โรงเรียนเดิมอนุมัติผลการเรียน

การบริหารงานบุคคลผู้บริหาร โรงเรียนออกคำสั่งให้ครูไปควบคุมดูแลนักเรียนและปฏิบัติหน้าที่สอน และงานอื่น ๆ ในโรงเรียนศูนย์ช่วงชั้น โดยมีการลงเวลาปฏิบัติงานที่โรงเรียนศูนย์นั้น

การพิจารณาความคิดความชอบ มีการพิจารณาร่วมกันกันในระดับศูนย์โรงเรียนระดับตำบลก่อนเข้าสู่การพิจารณาในระดับกลุ่ม โรงเรียน

ด้านสวัสดิการ จัดวิธีการสนับสนุนค่าพาหนะให้นักเรียนทุกคนจัดระบบประกันชีวิต หมู่ให้กับนักเรียนทุกคน จัดระบบการเดินทางเพื่อให้นักเรียนได้เดินทางปลอดภัย

2. รูปแบบ “ศูนย์โรงเรียนแบบนอนพัก”

ศูนย์โรงเรียนแบบนอนพัก เกิดขึ้นจากการดำเนินการรวมศูนย์โรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวมา แต่เนื่องจากนักเรียนที่เดินทางมาเรียนรวม ไม่สามารถเดินทางไป – กลับระหว่างโรงเรียนหลักได้ เนื่องจากบ้านเรือนตั้งอยู่ห่างไกลและการคมนาคมยากลำบากหลายแห่งเป็นภูเขาและป่าทึบ ดังนั้นนักเรียนจึงจำเป็นต้องพักนอนค้างคืนที่โรงเรียนหลัก

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การพัฒนาหลักสูตรเป็นภารกิจหลักสำคัญของสถานศึกษา เพราะจะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนที่มีครูไม่ครบชั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เป็นอยู่การนำหลักสูตรไปใช้จึงจะบังเกิดผลตามที่ต้องการ

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นอาจพิจารณาคำเนินการได้โดยการจัดชั้นเรียนแบบช่วงชั้น และการบูรณาการเนื้อหาวิชาตามช่วงชั้น

การจัดชั้นเรียนแบบช่วงชั้น อาจจัดให้สอดคล้องกับจำนวนบุคลากรที่โรงเรียนมีอยู่ โดยการรวมชั้นที่ติดกันเข้าด้วยกัน เช่น ช่วงชั้น ป. 1-2 ป.3-4 ป.5-6 หรือช่วงชั้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ช่วงชั้น ป. 1-3 ป. 4-6 ม.1-3 เป็นต้น

สำหรับการบูรณาการเนื้อหาวิชา สามารถดำเนินการได้โดยการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแล้วนำวัตถุประสงค์และเนื้อหาการเรียนรู้อันแต่ละกลุ่มวิชาที่สอดคล้องกันมาเชื่อมโยงสู่การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หลังจากนั้นจึงนำหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการแล้ว

มากำหนดกิจกรรม เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ครั้งเดียวพร้อมกันในแต่ละช่วงชั้น

การดำเนินการตามกฎหมาย

การดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่สามารถแก้ไขโดยวิธีการอื่นได้ เนื่องจากข้อจำกัดต่าง ๆ มีความจำเป็นต้องดำเนินการรวมและเลิกตั้งโรงเรียนให้ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรวมและการเลิกตั้งโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524

การเลิกตั้งโรงเรียน

โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 20 คน ให้เลิกตั้งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรวมและเลิกตั้งโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524 ข้อ 4 “คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด อาจพิจารณาเลิกตั้งโรงเรียนประถมศึกษาตามหลักเกณฑ์ในข้อใดข้อหนึ่ง” ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนใดมีจำนวนนักเรียนลดลงด้วยสาเหตุใด ๆ ก็ตาม จนมีนักเรียนรวมกันไม่ถึง 20 คน
 2. ทางราชการหมดความจำเป็นที่จะใช้สถานที่ของโรงเรียนประถมศึกษาโรงเรียนใด และเห็นสมควรจะใช้สถานที่นั้นเพื่อประโยชน์อย่างอื่นในทางราชการ
- มาตรการ**
1. ประชาสัมพันธ์เชิงรุกหรือสร้างกระแสด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน องค์กรท้องถิ่นรับรู้และเข้าใจเหตุผลในการรวมและเลิกตั้งโรงเรียนขนาดเล็ก โดยเน้นประเด็นเพื่อการยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของบุตรหลาน
 2. ดำเนินการให้นักเรียนได้เข้าเรียนที่โรงเรียนอื่นตามความสมัครใจและความเหมาะสม
 3. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำหนดแผนรวมโรงเรียนขนาดเล็กระยะ 3 ปี และดำเนินการตามแผนอย่างจริงจัง

บริหารจัดการทรัพย์สินของโรงเรียนที่เลิกตั้ง ได้แก่

1. ทรัพย์สินที่เป็นสังหาริมทรัพย์ พิจารณาจัดสรรให้โรงเรียนใกล้เคียงที่ขาดแคลน
 2. ทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ ที่ดิน อาคารเรียน และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ
- ให้นำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษา เช่น จัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนใกล้เคียงหรือชุมชน ให้เป็นสถานที่จัดกิจกรรมฝึกทักษะอาชีพนักเรียน จัดเป็นศูนย์การกีฬาหรือนันทนาการของนักเรียนเยาวชน และประชาชน

การรวมโรงเรียน

โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนจำนวน 120 คนลงมา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีปัญหาด้านการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ จากสาเหตุการขาดแคลนบุคลากร วัสดุอุปกรณ์สามารถดำเนินการยุบรวมโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรวมและเลิกตั้งโรงเรียน

ประถมศึกษา พ.ศ. 2524 โดยดำเนินการได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การยุบรวมโรงเรียน

การยุบรวมโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการให้โรงเรียนตั้งแต่ 2 โรงเรียนไป นำนักเรียนมาเรียนร่วมกัน ณ โรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า โรงเรียนหลัก ส่วนโรงเรียนที่นำนักเรียนมาเรียนรวมนั้น เรียกว่า โรงเรียนมารวม โดยสนับสนุนงบประมาณ ค่าพาหนะเดินทาง ให้แก่นักเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ สำหรับการยุบรวมโรงเรียนสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1.1 นำนักเรียนไปรวมกับ โรงเรียนหลักทั้งหมดในปีเดียวกันและดำเนินการเลิกตั้ง

โรงเรียน

1.2 นำนักเรียนไปเรียนกับโรงเรียนหลัก ปีละ 1-2 ชั้น เมื่อดำเนินการจนครบทุกชั้น

จึงพิจารณาดำเนินการเลิกตั้งโรงเรียน

2. รูปแบบโรงเรียนสาขา

โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 120 คนลงมา มีปัญหาการขาดแคลนอัตราค่าจ้างครู และอัตราการรับเด็กเข้าเรียนต่ำ มีแนวโน้มจำนวนนักเรียนลดลงในอนาคต ให้ทำแผนยุบโรงเรียนเป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนหลักที่อยู่ใกล้เคียง โดยดำเนินการ

2.1 ทำการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจกับครู ผู้ปกครองนักเรียน กรรมการสถานศึกษา นักเรียน และชุมชน

2.2 ดำเนินการยุบโรงเรียนเป็นโรงเรียนสาขาคตามแนวทางระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรวมและเลิกตั้งโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2524

2.3 โรงเรียนหลักดำเนินการบริหารจัดการ โรงเรียนสาขา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในรูปแบบต่าง ๆ ตามความพร้อม และสภาพท้องถิ่น

จากที่กล่าวมาสรุปได้กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพสู่การศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้นในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพนักเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ไว้ คือบริหารส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก การรวมโรงเรียนขนาดเล็ก การยุบ หรือการล้มเลิกโรงเรียนขนาดเล็กทั้งนี้การดำเนินการดังกล่าวได้คำนึงถึงผลกระทบต่อประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นการออกแบบในการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็ก จึงจำเป็นต้องจัดรูปแบบอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งมีความผูกพันกับโรงเรียนอย่างแนบแน่นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพ และรูปแบบ

การดำเนินงานจะมุ่งไปที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ชี้ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งประ โยชน์สูงสุด แก่ผู้เรียน

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บุรีรัมย์ เขต 1

กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 1 (2547 : 8-12) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 1 มีพันธกิจหลักจัดส่งเสริมสนับสนุน ประสานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพทั่วถึงและยั่งยืน ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัด 219 โรงเรียน และจำนวนโรงเรียนดังกล่าวนี้เป็น โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา จำนวน 38 โรงเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กนี้มีปัญหาส่วนใหญ่ที่สำคัญ คือ

1. นักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่น ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น ครู ไม่ครบชั้น ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีที่มีราคาแพง ทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ จะจัดสรรตามจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ ในการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย

2. ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โรงเรียนที่มีขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกล่าวคือ จะมีการลงทุนค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่กว่า เช่น อัตราส่วนครู : นักเรียน ซึ่งตามมาตรฐานเป็น 1 : 25 แต่โรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีอัตราส่วน ครู : นักเรียน เท่ากับ 1 : 8-11 เท่านั้น

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 1 จึงได้จัดทำโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อรองรับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 38 โรงเรียน ให้มีคุณภาพในระดับที่น่าพอใจจนไปสู่ระดับมาตรฐานการศึกษาชาติ ในโอกาสต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ ทั่วถึง และยั่งยืน สู่ระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

2. เพื่อประชาสัมพันธ์การจัดส่งเสริมสนับสนุนประสานจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในการที่จะระดมทรัพยากรทางการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีรูปแบบการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบโรงเรียนสาขาของโรงเรียนใหญ่ บริหารจัดการ โดยโรงเรียนขนาดเล็กร่วมกับโรงเรียนขนาดใหญ่เป็นบางชั้นมีลักษณะเป็นโรงเรียนแม่คู่แลโรงเรียนลูกข่าย โรงเรียนที่ช่วยน้องเป็นต้น

2. รูปแบบความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กด้วยกัน บริหารจัดการ โดยโรงเรียนขนาดเล็กใช้ทรัพยากรร่วมกันในรูปแบบเครือข่ายหรือการร่วมพลังสร้างความเข้มแข็ง มีลักษณะเป็นการเรียนรวมเป็นบางชั้น การเรียนรวมบางช่วงชั้น ศูนย์การเรียนขนาดเล็ก เป็นต้น

3. รูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง บริหารจัดการ โดยใช้ศักยภาพและทรัพยากรทางการศึกษาของตนเองเป็นหลัก มีลักษณะเป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ศูนย์การเรียนการสอนอย่างบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

กิจกรรมหลักของโรงเรียนขนาดเล็ก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กำหนดให้มีการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กและจัดส่งเสริมสนับสนุน ประสานให้โรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินการที่เป็นไปในแนวเดียวกันและสอดคล้องกันตามกิจกรรมหลัก ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์

หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดต้องช่วยกันประชาสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ถึงกลุ่มเป้าหมาย โดยผ่านสื่อในหลายลักษณะ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุท้องถิ่น เว็บไซต์ เป็นต้น

2. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

ข้อมูลสารสนเทศต้องครอบคลุม ถูกต้อง เป็นปัจจุบันและทันสมัย ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กต้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่

2.1 จัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งโรงเรียนขนาดเล็ก เส้นทางคมนาคม หอชมบ้าน/หมู่บ้าน จำนวนนักเรียน จำนวนเด็กในอนาคคที่เป็นตัวป้อนของโรงเรียนที่เป็นเด็กแรกเกิดจนถึงวัยการศึกษาภาคบังคับ โดยใช้โปรแกรม GIS (Geographical Information System)

2.2 จัดทำข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลโดยใช้โปรแกรม OBEC – SMIS (The Office of Basic Education Commission – School Management Information)

2.3 จัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา โดยใช้โปรแกรม 3 โปรแกรม ดังนี้

2.3.1 โปรแกรม OBEC 47

2.3.2 โปรแกรม M-OBEC (Material – OBEC)

2.3.3 โปรแกรม B-OBEC (Building – OBEC)

3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็กจะต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งก็ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กโดยมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และยุทธศาสตร์ โดยจัดทำเป็นแผนระยะกลาง 3 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี

4. การจัดหาหนังสือเรียน / แบบฝึกหัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดพิมพ์หนังสือและแบบฝึกหัดสำหรับแจกโรงเรียนขนาดเล็กตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

4.1 แจกให้โรงเรียนร้อยละ 100 ของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

4.2 แจกให้โรงเรียนร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะการงานอาชีพและเทคโนโลยี

5. การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อแจกจ่ายให้กับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน

6. การจัดหาหนังสือห้องสมุด / สื่อการเรียนการสอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้โรงเรียนขนาดเล็ก สำหรับจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน โดยมีคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องมีตัวแทนของโรงเรียนขนาดเล็กร่วมเป็นกรรมการพิจารณาคัดเลือกหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน

7. การแก้ปัญหาขาดแคลนครู

การแก้ปัญหาขาดแคลนครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีรูปแบบที่โรงเรียนขนาดเล็กที่จะเลือกพิจารณาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งใน 5 รูปแบบ ได้แก่

7.1 ให้ครูสลับโรงเรียนสอน

7.2 ขอนักศึกษาฝึกสอน

7.3 จัดครูปฏิบัติงานแทนครูแกนนำหรือครูค้นแบบ

7.4 จัดวิทยากรท้องถิ่น

7.5 จ้างครูหมุนเวียนสอน

8. การพัฒนาครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโครงการพัฒนาครู โรงเรียนขนาดเล็ก ที่ดำเนินการบริหารจัดการ 2 ระดับ ได้แก่

8.1 ส่วนกลาง ดำเนินการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาศัทยภาพครู – อาจารย์ เพื่อฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

8.2 เขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการพัฒนาครู โรงเรียนขนาดเล็กที่ตรงกับรูปแบบ การจัดการกรรมการเรียนการสอน ได้แก่

8.2.1 การสร้างรูปแบบการจัดการกรรมการเรียนการสอน

8.2.2 การพัฒนาครูโดยใช้รูปแบบต่าง ๆ โดยพยายามไม่ให้ครูทิ้งห้องเรียน

8.2.3 เผยแพร่รูปแบบการพัฒนาครูให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่าง ครูสอนด้วยกัน

9. การนิเทศและติดตามผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 จะต้องนิเทศและติดตามผลการบริหาร การจัดการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กตาม โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียน ขนาดเล็กทุก โรงเรียนตลอดปีการศึกษาอย่างใกล้ชิด โดยมีผู้บริหารระดับสูงและระดับปฏิบัติ ทำการนิเทศและติดตาม ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 หัวหน้ากลุ่มคณะกรรมการปรับปรุง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กและเจ้าภาพผู้รับผิดชอบ ตลอดทั้งผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กจะต้องมีการนิเทศภายในอย่างใกล้ชิด

10. การบริหารจัดการโครงการ

การบริหารจัดการ โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งบริหารจัดการ โดยองค์คณะบุคคลที่มีคณะกรรมการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กในระดับน โยบาย รวมทั้งมีตัวแทนของผู้บริหาร โรงเรียนเป็นคณะกรรมการ ดังกล่าวนี้นี้ด้วย เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพและยั่งยืนในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่

10.1 นักเรียนคุณภาพ

10.2 ครูผู้สอนมีคุณภาพ

10.3 สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีคุณภาพ

10.4 อุปกรณ์การเรียนการสอนมีคุณภาพ

10.5 ผู้ปกครองนักเรียนมีคุณภาพ

10.6 ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพ

10.7 การบริหารจัดการของโรงเรียนมีคุณภาพ

11. การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้โรงเรียนขนาดเล็กพิจารณาดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุดตามความจำเป็นของแต่ละ โรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่พร้อมจะใช้ปฏิบัติงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีความพร้อมตามศักยภาพของโรงเรียน

การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 (2549 : 1-26) ได้จัดทำแผนพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนำเสนอรูปแบบ การบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็กไว้หลายรูปแบบ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพและรูปแบบการดำเนินงาน จะมุ่งไปที่การจัดกระบวนการการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังภาพประกอบ 5 ดังนี้

ภาพประกอบ 5 รูปแบบการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก

จากภาพประกอบ 5 การออกแบบในการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก จึงจำเป็นต้องจัดรูปแบบอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. โรงเรียนต้นแบบ (โรงเรียนศูนย์วิชาการ)

โรงเรียนต้นแบบควรดำเนินการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และโรงเรียนดังกล่าวได้เปิดโอกาสให้โรงเรียนขนาดเล็กใกล้เคียงเดินทางเข้ามาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนได้โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและกรอบความคิดในการบริหารจัดการในโรงเรียนต้นแบบ เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพการศึกษา คือ

1.1 หลักเกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบ

1.1.1 อำเภอละ 1 โรงเรียน นักเรียน 81 – 120 คน

1.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีสมรรถนะสูง

1.1.3 ประธานกรรมการสถานศึกษามีความเข้มแข็ง

1.1.4 ชุมชนมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา

1.1.5 อาคารเรียน/ อาคารประกอบ/บริเวณ มีความพร้อม

1.1.6 เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ต้องคงอยู่ แนวโน้มนักเรียนเพิ่มขึ้น

1.2 ปัจจัยเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพการศึกษา

1.2.1 จัดการเรียนรู้การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม โดยประสานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อขอรับชุดสัญญาณทางไกลผ่านดาวเทียมทุกระดับชั้นที่เปิดสอน (โรงเรียนที่มีความจำเป็น)

1.2.2 หลักสูตร/แผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ ดึงทีมจัดทำหลักสูตรและแผนการเรียนรู้เพื่อเป็นกรอบแนวคิด/แนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้กับโรงเรียนต้นแบบไปใช้/ปรับใช้หรือเพิ่มเติมในการจัดการเรียนการสอน

1.2.3 Office Station ; Computer ระบบ LAN ติดตั้งในโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบเป็นระบบ LAN จำนวน 15 เครื่อง พร้อมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI ทั้ง 8 กลุ่มสาระ

1.2.4 ห้องสมุดมาตรฐาน/ E – learning สืบค้นทาง Internet โดยสนับสนุนงบประมาณซื้อหนังสือห้องสมุด (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน 3 – 5 ชุด, 29 เล่ม) ติดตั้งคอมพิวเตอร์ 2 เครื่อง สำหรับสืบค้นทาง Internet

1.2.5 การปรับภูมิทัศน์เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ภูมิทัศน์ภายในและนอกห้องเรียน

จำเป็นต้องได้รับการดูแล จัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และสร้างบรรยากาศให้ร่มรื่น สะอาด งามตา น่าอยู่

1.2.6 ลูกจ้างชั่วคราว (ครูผู้สอนสาขาคอมพิวเตอร์ และค่าจ้างเหมาบริการ)

จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนใน โรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดครูและ ไม่มีภารโรง

2. โรงเรียนรวมเรียนตามระดับช่วงชั้น (กรณีครูไม่ครบชั้นเรียน)

ปัจจุบัน โรงเรียนขนาดเล็กมีอัตรากำลังครู ไม่ครบตามชั้นเรียน จึงมีความจำเป็นต้องรวมชั้น / รวมช่วงชั้น ในการจัดการเรียนการสอน

3. โรงเรียนรวมเรียนกับโรงเรียนหลัก

การเคลื่อนย้ายนักเรียน ไปเรียนรวมบางช่วงชั้น / เรียนรวมทุกชั้นกับ โรงเรียนหลัก หรือ การเคลื่อนย้ายนักเรียน ไปเรียนรวมระหว่าง โรงเรียนขนาดเล็กกับ โรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ใกล้เคียงกันบางช่วงชั้น ภาครัฐเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณค่าพาหนะนักเรียนเดินทางไปเรียนรวม พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณในการประกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กนักเรียนที่ต้องเดินทางไปเรียนทั้งนี้เส้นทางคมนาคมต้องสะดวกและปลอดภัยสำหรับนักเรียนหรือประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน ค่าพาหนะหรือจัดรถรับ – ส่งนักเรียน

4. โรงเรียนสอนตามปกติ (ยุบ/รวมไม่ได้ อยู่ในพื้นที่พิเศษ)

โรงเรียนขนาดเล็กที่ยุบเลิกไม่ได้และต้องคงอยู่กับ โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่เดิม ต้องได้รับการช่วยเหลือในด้านหลักสูตร แผนการเรียนรู้อัตนวิธานและปัจจัยที่จำเป็นอื่น ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น อย่างหลากหลายตามความจำเป็น

5. Mobile Teacher

5.1 ครูอัตราจ้างที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดจ้างเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนครูในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยจัดตามกลุ่มสาระที่ขาดแคลน ส่งไปจัดการเรียนการสอนหมุนเวียนตามโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มเป้าหมาย

5.2 ครูประจำการใน โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ที่มีความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาขาที่ขาดแคลน และครูเหล่านี้มีชั่วโมงสอนใน โรงเรียนเดิมไม่เกิน 20 ชั่วโมง / สัปดาห์ สามารถไปช่วยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ใกล้เคียงและขาดแคลนครู

6. การประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็กต้องประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ หรือสถาบันการศึกษา เพื่อขอนักศึกษาฝึกสอน นักศึกษาฝึกงาน การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ชุมชนการสอน / สื่อการเรียนการสอน ประสานกับองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น เครือข่ายแผนแม่บทชุมชนเพื่อเอาชนะความยากจน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และเครือข่ายครูในฝัน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

7. การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

ประสานมูลนิธิทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อขอดำเนินการติดตั้งชุดสัญญาณทางไกลผ่านดาวเทียมทุกระดับชั้นที่เปิดสอน (ป. 1 – 6) สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูไม่ครบชั้น หรือโรงเรียนต้นแบบตามความจำเป็น

8. Office Station

จัดตั้งในโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบ โรงเรียนที่ครูไม่ครบชั้นเรียนเป็นระบบ LAN จำนวน 15 เครื่อง พร้อมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI ทั้ง 8 กลุ่มสาระ หรือชุดพัฒนาภาษาไทย อ่าน เขียน เรียนดี

9. ค่าตอบแทนครู

จัดค่าตอบแทนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีชั่วโมงสอนเกิน 20 ชั่วโมง มีแผนการสอนที่มีคุณภาพในกลุ่มสาระ/วิชาที่สอนครบ จัดการเรียนการสอนตามแผนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและมีผลการสอนอยู่ในเกณฑ์ดีและมีค่าตอบแทนเป็นรายชั่วโมง

10. เกณฑ์อัตราค่าจ้างครูโรงเรียนขนาดเล็ก

เกณฑ์อัตราค่าจ้างในสถานศึกษาสมควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความเป็นจริง โดยใช้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ มาเป็นหลักเกณฑ์ในการคิดคำนวณ เช่น จำนวนห้องเรียนที่มีในแต่ละระดับชั้น เวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร จำนวนชั่วโมงสอนของครู โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนครู} = \frac{\text{จำนวนครู} \times \text{เวลาเรียน} : \text{สัปดาห์} : \text{ห้อง}}{\text{ชั่วโมงการสอนของครู} : \text{สัปดาห์}}$$

11. การขุดเล็กโรงเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนขนาดเล็กที่จะถูกขุดเล็กได้แก่โรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ เสนอไว้วางแผนดำเนินการล้มเลิกในปี 2549 – 2551 และโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 50 คนลงมา เป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ปกติดูไม่ไกลจากโรงเรียนหลัก การคมนาคมสะดวก ปลอดภัย ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปวางแผนการพัฒนาประสิทธิภาพไปเรียนร่วมกับโรงเรียนหลัก วางแผนล้มเลิก ทั้งนี้ต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ท้องถิ่น ชุมชน ให้ความเห็นชอบ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อสร้างความเข้มแข็งและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กให้ได้ตามเกณฑ์

มาตรฐานการศึกษาให้เกิดผลดีแก่ผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง ในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1 มีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้หลายท่าน ดังจะนำเสนอในรายละเอียดตามลำดับต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

ผลวิจัยในประเทศไทย ในประเด็นที่เกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก มีดังนี้

เพชร ธรรมราช (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวินิจฉัยเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 3 พบว่า

1. งานวิชาการ มีปัญหาที่สำคัญได้แก่ การขาดแคลนแหล่งวิทยากร และสถานประกอบการในท้องถิ่น ขาดบุคลากรทำหน้าที่วิเคราะห์ และประเมินผลงานวิชาการ ข้อที่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อุปกรณ์การสอนของครูไม่เพียงพอ อาคารสถานที่ไม่อำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมทางวิชาการ ได้รับความสนใจจากชุมชนน้อย
2. งานธุรการ มีปัญหาที่สำคัญได้แก่ ขาดบุคลากรทำงานด้านธุรการ ครูไม่เข้าใจการบำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์ทางการศึกษา ขาดบุคลากรทำหน้าที่การเงินและพัสดุของโรงเรียน
3. งานปกครองของโรงเรียน มีปัญหาที่สำคัญได้แก่ ขาดบุคลากรทำหน้าที่วิเคราะห์นักเรียน ไม่สนใจการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ขาดผู้มีความรู้ ความชำนาญ ด้านการรับผิดชอบ ค่อสังคม เช่น การจราจร กฎหมาย สถานักเรียน
4. งานบริการ มีปัญหาที่สำคัญได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุด ไม่ได้อยู่ประจำ มีหน้าที่อย่างอื่นด้วย งบประมาณจัดซื้อหนังสือห้องสมุดไม่เพียงพอ บุคลากรด้านแนะแนวไม่มีผู้เรียนจบด้านนี้โดยตรง โรงอาหารและสถานที่บริการด้านอาหารไม่เพียงพอและขาดบุคลากรทำหน้าที่วิเคราะห์ประเมินผลงานบริการนักเรียน
5. งานโรงเรียนและชุมชน มีปัญหาที่สำคัญได้แก่ ขาดบุคลากรทำหน้าที่วิเคราะห์ ประเมินผลงานโรงเรียนกับชุมชน ครูอาจารย์ไม่ค่อยมีเวลาต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การเผยแพร่กิจกรรมเข้าสู่ชุมชน ได้รับความสนใจน้อย
6. งานบริหารทั่วไป มีปัญหาที่สำคัญได้แก่ งบประมาณการดำเนินงานไม่ได้รับ

การจัดสรรตามกำหนดหรือเป้าหมาย และครู – อาจารย์ได้รับการแต่งตั้งมาอยู่ไม่นาน มักจะขอย้ายไปที่อื่น นอกนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เทอดศักดิ์ พรหมเหลา (2540 : 168) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี สำหรับงานที่มีการดำเนินงานดีทุกงาน คือ งานกิจการนักเรียนรองลงมาคือ งานธุรการและการเงิน งานบุคลากร งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานอาคารสถานที่และงานวิชาการ ตามลำดับ

ชัชวาล ป้อมไชยา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การดำเนินงานตามระบบการบริหารคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดสกลนคร พบว่า

1. การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารระดับคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร โดยส่วนรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากอยู่ 4 ด้าน คือ การจัดทำการบริหารด้านการพัฒนา การจัดองค์การบริหารคุณภาพ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียนการดำเนินงานตามแผนนอกนั้น มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร ตามขนาดโรงเรียน โดยส่วนรวมพบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 อยู่ 2 ด้าน คือ การกำหนดเป้าหมายและนโยบายของโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ และการประเมินติดตามผล โดยโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

พยอม ฑูชมาก (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง เส้นทางสู่โรงเรียนในอุดมคติ โดยวิจัยโรงเรียนประถมศึกษา ที่ดีเด่นและมีความพร้อม พบว่าโรงเรียนมีความสำเร็จทุกโรงเรียน มีสภาพความสำเร็จที่ต่างกันทั้ง ๆ ที่ได้รับนโยบายและเป้าหมายจากหน่วยเหนือเหมือนกัน ผู้บริหารทุกโรงเรียนมีสิทธิ์ในการศึกษา ค้นคว้าตำราเอกสาร การบริหารเท่าเทียมกัน ข้อจำกัดด้านงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐก็เหมือนกัน แต่จุดมุ่งหมายของความสำเร็จต่างกัน เนื่องจากผู้บริหารมีศักยภาพในการใช้อำนาจการกำหนดคน นโยบาย และการตัดสินใจต่างกัน ปัจจัยเกื้อหนุนอื่น เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ไม่เท่าเทียมกัน การบริหารที่ประสบผลสำเร็จ

ผู้บริหารไม่ได้ยึดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเพียงพบว่ามีวิธีการใดที่ใช้ได้ผลดีที่สุดก็นำมาประยุกต์ใช้จนเกิดผลดีและประสบผลสำเร็จ เน้นการปฏิบัติจริง มีความร่วมมือ ความสามัคคี และความศรัทธาในตัวผู้บริหาร ผู้นำ และผู้ร่วมงานมีความศรัทธาซึ่งกันและกัน

สันติ สุขโพธิ์น้อย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหาร โรงเรียน โดยส่วนรวม มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครู ตามความจำเป็นเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ และด้านการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นส่วนที่เหลืออีก 3 ด้าน ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหาร โรงเรียนใน โรงเรียนขนาดใหญ่และ โรงเรียนขนาดกลางมีการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษากระบวนการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 3 ถึง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติในอีก 2 ถึง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ด้านส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครู ตามความจำเป็นและเหมาะสมสม่ำเสมอ และด้านการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นแต่ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติโดยภาพรวมและเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

3. ผู้บริหารใน โรงเรียนขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษา ด้านกระบวนการจัดการศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารใน โรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้านมีการจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นมากกว่าผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่และ โรงเรียนขนาดเล็ก มีการปฏิบัติในด้านการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา และด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของผู้เรียนมากกว่าผู้บริหารในโรงเรียนขนาดเล็ก และผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการปฏิบัติในด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ครู ตามความจำเป็นและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอมากกว่าผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก

อัครพร สาระทัน (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 7 พบว่าสภาพการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการ โรงเรียน โดยภาพรวม เห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การประสานงานกับองค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชน รองลงมาคือการรับทราบความก้าวหน้า การดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และการกำหนดแผนแม่บทและแผนพัฒนาของโรงเรียน ส่วนด้านที่มีส่วนร่วมต่ำสุด คือ การให้คำปรึกษาและให้การสนับสนุนด้านต่าง ๆ

ขจรเกียรติ มานิกลักษณ์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง กระบวนการวางแผน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากร โดยรวมและจำแนกตามสภาพ และขนาดโรงเรียนว่ามีการปฏิบัติตามกระบวนการวางแผน ในโรงเรียน โดยรวมและแต่ละชั้นตอน ในระดับปานกลาง ยกเว้นผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่ามี การปฏิบัติโดยภาพรวม และเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก สำหรับผู้บริหาร โรงเรียนและหัวหน้างาน เห็นว่ามีการปฏิบัติโดยภาพรวม และแต่ละชั้นตอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่ามี การปฏิบัติมากกว่าหัวหน้างาน

พะยอม พวงประโคน (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยบทบาทของผู้บริหารในการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในด้านการบริหารทั่วไป การพัฒนาวิชาการ การพัฒนาบุคลากร รวมทั้งด้านอยู่ในระดับมาก ทัศนะของผู้บริหารและครูมีความแตกต่างกันและ บทบาทของผู้บริหารตามทัศนะของครูตามขนาดโรงเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

ธีระ รุญเจริญ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเจาะลึก ภาคสนามและเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม โดยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. โรงเรียนรับรู้การกระจายอำนาจการบริหารตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่ยังไม่ได้เตรียมความพร้อม ส่วนใหญ่ดำเนินการตามปกติ เพราะ ยังไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ แต่ยอมรับว่าการกระจายอำนาจเป็นสิ่งที่ดี
2. โรงเรียนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการปฏิรูปการจัดการศึกษา ได้มีการประเมินตนเองและ จัดทำรายงาน ความเกณฑ์มาตรฐานตามที่สำนักงานการประถมศึกษากำหนดให้ทำในขั้นต้น จัดทำ

ในระดับจังหวัด

3. ในประเด็นปัญหาอุปสรรคที่จะมีขึ้นเมื่อมีการกระจายอำนาจการบริหารนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะยกประเด็นปัญหาด้านปัจจัย เช่น งบประมาณ ไม่เพียงพอ ครูขาดแคลน และวัสดุอุปกรณ์ มีไม่เพียงพอ แทบไม่ได้ยกปัญหาด้านกระบวนการและปัญหาด้านผลผลิต แต่มักจะปกป้องตนเองเป็นหลัก

4. ผลงานของโรงเรียนจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับผู้บริหาร โรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนที่นักเรียนมีคุณภาพดีมักจะเป็น โรงเรียนที่ผู้บริหาร โรงเรียนสนใจงานด้านวิชาการ และอยู่ปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบที่โรงเรียนมาก

5. การใช้คณะกรรมการ โรงเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษา ยังไม่สามารถทำได้มากนัก เพราะแนวคิดตามวัฒนธรรมการปฏิบัติเดิม ความรู้ ความสามารถ และความชัดเจนในอำนาจหน้าที่ รวมทั้งศักยภาพอื่นยังไม่มากพอ โดยเฉพาะในโรงเรียนห่างไกล โรงเรียนหลายโรงอยากได้แนวความคิดจากคณะกรรมการ โรงเรียนมากกว่าความช่วยเหลือด้านการเงิน

6. การยอมรับหรือเห็นด้วยกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูใน "ระดับมาก" แต่การดำเนินการยังไม่มากนัก

พจนี ญาวิระ (2547: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็กรูปแบบศูนย์โรงเรียน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก รูปแบบศูนย์โรงเรียนด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยรวมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์โรงเรียนมีส่วนร่วม งานด้านการบริหารทั่วไปมากที่สุด โดยกิจกรรมที่มีส่วนร่วมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การปรับปรุงอาคารสถานที่และจัดสิ่งแวดล้อมให้สะอาดสวยงามและปลอดภัย การจัดทำแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการประจำปี การสนับสนุนในการจัดหาและนำเทคโนโลยี วัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย มาใช้ในการจัดการศึกษา การส่งเสริมงานด้านธุรการของศูนย์โรงเรียน และการส่งเสริมงานด้านการประชาสัมพันธ์

การมีส่วนร่วมงานด้านวิชาการกิจกรรมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การวางแผน การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การติดตามประเมินผลการเรียนการสอน และการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

การมีส่วนร่วมงานด้านงบประมาณ ได้ปฏิบัติในด้านการวางแผนการใช้งบประมาณ ของโรงเรียนมากที่สุด

การมีส่วนร่วมด้านการบริหารบุคคลมีส่วนร่วมน้อยที่สุด และในการเคยปฏิบัติด้านนี้ งานที่ได้ปฏิบัติในลำดับมากที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมให้ขวัญและกำลังใจครูในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาว่าควรมีส่วนร่วมดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ในแต่ละด้านในจำนวนที่มากตามลำดับดังนี้

ด้านวิชาการ ได้แก่ ควรมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางพัฒนาการจัดการสื่อเทคโนโลยี ที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน การวางแผนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน และการวางแผนในการพัฒนาผู้เรียน

ด้านงบประมาณ ได้แก่ ควรมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางพัฒนาในการจัดหาทุนทรัพย์ ให้โรงเรียน การจัดหาอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนและจัดหาแหล่งสนับสนุน งบประมาณให้โรงเรียน

ด้านการบริหารงานบุคลากร ได้แก่ ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากร การวางแผน ด้านอัตรากำลังของศูนย์โรงเรียนและการสนับสนุนบุคลากรให้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ด้านการบริหารทั่วไป ควรมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางพัฒนาในการวางแผนพัฒนา โรงเรียน การประชาสัมพันธ์และการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี

งานวิจัยต่างประเทศ

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารโรงเรียน ขนาดเล็กนั้นมีผู้ที่ทำการวิจัยไว้หลากหลาย ดังนี้

ไวล์ (Wiles. 1982 : 51-52) ได้ศึกษาปัจจัยที่ทำให้ครูรักโรงเรียนและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า มีปัจจัย 6 ประการ คือ การมีสถานที่ทำงานที่มี ความสะดวกสบาย มีความสวยงามและมีชีวิตชีวา การมีอุปกรณ์เครื่องมือในการใช้ที่เพียงพอ ต่อความต้องการ การมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน การมีส่วนสร้างความสัมพันธ์ให้กับ หมุ่คณะ การมีอิสระในการเลือกวิธีการทำงาน

มาร์เทลลาโร (Martellaro. 1984 : 3847 - A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ ของโรงเรียนที่มีผลสำเร็จทางวิชาการ ในรัฐแม็กซิโก โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาด ของโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ ทางวิชาการจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ ในการควบคุมการศึกษาและอิทธิพลที่เป็นไปได้ โดยใช้ตัวแปรจากผลสรุปการทดสอบทักษะเบื้องต้นของนักเรียนระดับชั้น 5,8 และ 11 ในปี 1979, 1980 และ 1981 ในโรงเรียนนิวแม็กซิโก ผลการศึกษา พบว่า ไม่มีเหตุผลใดที่จะเชื่อถือและยอมรับว่า ขนาดโรงเรียนจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ

ครัก (Krug. 1990 : 46) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเรียนการสอนและความเป็นผู้นำ

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร และผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพทำอะไรบ้าง ผลการศึกษาพบว่าความมุ่งหมายของผู้บริหารโรงเรียนในการกำหนดนโยบายของโรงเรียนมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าบทบาทของผู้บริหารจะมีผลต่อบุคลิกลักษณะของครูใน โรงเรียนและชุมชน

ซีล่า (Sheila. 1996 : 2314 – A) ได้ศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาแบบพิเศษที่มีต่อครูผู้สอนและหลักสูตร พบว่า การให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษา การบริหารงบประมาณ การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตร เป็นต้น นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชนในทางที่ดีด้วย

เทเลอร์ (Taylor. 1996 : 2123 – A) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบหลักสูตรวิทยาศาสตร์และหลักสูตรนานาชาติ ในประเทศอังกฤษและแคว้นเวลส์ กับหลักสูตรปกติในรัฐออนตาริโอ ประเทศแคนาดา ผลการศึกษาพบว่า ระบบการศึกษาในรัฐออนตาริโอมีการกระจายอำนาจทางการศึกษามากกว่าระบบการศึกษาในประเทศอังกฤษและแคว้นเวลส์ เช่น การส่งเสริมให้โรงเรียนสามารถพัฒนาหลักสูตรขึ้นมาใช้เองได้ ในขณะที่หน่วยงานทางการศึกษามีน้อยมาก ดังนั้นควรผลักดันให้มีการจัดการศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่น เช่น การนำไปโปรแกรมทางวิทยาศาสตร์ในรัฐออนตาริโอมาใช้สอนและให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรมากยิ่งขึ้น

กิลล์ (Gill. 1998 : A) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของอาจารย์ใหญ่ในการกระจายอำนาจการบริหารโรงเรียน : การวิจัยเชิงเปรียบเทียบ พบว่า การปฏิบัติตามหลักการกระจายอำนาจได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีการติดต่อกันระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่เป็นไปอย่างสะดวกมีแผนพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างชัดเจนทั้งด้านเวลาและข้อปฏิบัติ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่นต่างเรียนรู้บทบาทซึ่งกันและกัน การบริหารแบบกระจายอำนาจจะไม่สำเร็จหากขาดการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

สภาครูอาเซียน (Asean Council of Teachers. 2000 : 53 อ้างอิงใน นรินทร์ ลีกระโทก : 2544) ได้วิเคราะห์รูปแบบการจัดการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม พบว่า การจัดการศึกษาของเวียดนามจะมีความเหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจและทรัพยากรอันจำกัดของประเทศ คือ การศึกษาระดับอนุบาลรัฐจะให้ความสำคัญว่าเป็นการเตรียมความพร้อมของเด็กที่จะมีการพัฒนาอันเหมาะสมในระดับต่อไป โดยเด็กจะได้รับการเตรียมความพร้อมในด้านสังคม การรู้จักเลือกสรรในสิ่งที่ตนสนใจ โดยวิเคราะห์จากกิจกรรมของเด็ก รัฐลงทุนค่อนข้างสูง

ในระดับนี้มาก การศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา รัฐบาลจะจัดการศึกษาเป็น 2 รอบ คือรอบเช้าและรอบบ่าย เนื่องจากมีครู ห้องเรียนและโรงเรียนจำกัด ส่วนเวลาที่เหลือเด็กสามารถช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพหารายได้หรือประกอบอาชีพใน โรงงานที่รัฐกำหนดว่าเด็กสามารถทำได้

สรุปกรอบความคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารในโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ กล่าวคือ มีการลงทุนค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาขนาดใหญ่กว่า เช่น อัตราส่วนครู : นักเรียน ซึ่งตามมาตรฐานต้อง 1: 25 แต่สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก อัตราส่วนครู : นักเรียน เท่ากับ 1: 8-11 เท่านั้น นอกจากนี้ในเรื่องคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับสถานศึกษาขนาดอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครู ไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะสื่อและเทคโนโลยีที่มีราคาแพง ทั้งนี้เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกส่วนของสังคมจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมและปรับเปลี่ยนระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่ง โดยภาพรวมของปัญหาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ได้ทำการศึกษาพบว่าสำนักงานและสถานศึกษาขาดการพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศและการเชื่อมโยงเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารทุกระดับ ขาดการระดมทรัพยากรทางการศึกษา การพัฒนาระบบการนิเทศ การกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา การนำแผน ไปเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการศึกษา

ให้ประสบผลสำเร็จตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา จึงมีความต้องการที่จะศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 เพื่อนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจะ ได้รับทราบถึงข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็กไว้คือ การบริหารส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อนำ ไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพ รูปแบบการดำเนินงานจะมุ่งไปที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งประ โยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพประกอบ 6

1. ตัวแปรอิสระ

1. สภาพตำแหน่ง
 - 1.1 ผู้บริหาร โรงเรียน
 - 1.2 ครูผู้สอน
2. ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่
 - 2.1 ประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี
 - 2.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 10-20 ปี
 - 2.3 ประสบการณ์มากกว่า 20 ปี

2. ตัวแปรตาม

- ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหาร ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ในกิจกรรมหลักของโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้
1. การประชาสัมพันธ์
 2. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ
 3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 4. การจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด
 5. การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียน การสอน
 6. การจัดหาหนังสือห้องสมุด/ สื่อการเรียนการสอน
 7. การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู
 8. การพัฒนาครู
 9. การนิเทศและติดตาม
 10. การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่น ที่ชำรุด

ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัยการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหาร เฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดตามหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 38 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหาร โรงเรียน 38 คน และครูผู้สอน 219 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือประชากรที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนทุกคนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1

ตาราง 1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำแนกเป็นโรงเรียน

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนประชากร	
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
1.	ประกาศธรรมคุณวิทยา	เมืองนุริรัมย์	1	5
2.	บ้านหนองไผ่ใหญ่	เมืองนุริรัมย์	1	7
3.	วัดสถานีหนองศาล	เมืองนุริรัมย์	1	7
4.	บ้านสระเกษ	เมืองนุริรัมย์	1	7
5.	บ้านหนองขวาง	เมืองนุริรัมย์	1	5
6.	บ้านหนองผักแว่น	เมืองนุริรัมย์	1	6

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนประชากร	
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
7.	บ้านนวมะค่า	เมืองบุรีรัมย์	1	6
8.	บ้านพะไล	เมืองบุรีรัมย์	1	5
9.	บ้านง่าง	เมืองบุรีรัมย์	1	5
10.	บ้านทองเรือ	เมืองบุรีรัมย์	1	6
11.	วัดบ้านเสม็ด	เมืองบุรีรัมย์	1	6
12.	บ้านโคกเก่า	เมืองบุรีรัมย์	1	5
13.	บ้านฝ้าย	เมืองบุรีรัมย์	1	7
14.	บ้านปรุนวมะค่า	เมืองบุรีรัมย์	1	7
15.	บ้านหนองคราด	เมืองบุรีรัมย์	1	7
16.	คงชัยสิทธิ์	เมืองบุรีรัมย์	1	8
17.	บ้านแท่นพระ	ลำปลายมาศ	1	4
18.	บ้านคูมหวาน	ลำปลายมาศ	1	6
19.	วัดบ้านบุโพธิ์	ลำปลายมาศ	1	5
20.	บ้านสระสี่เหลี่ยม	ลำปลายมาศ	1	5
21.	บ้านชำแฮด	ลำปลายมาศ	1	5
22.	บ้านหนองระนาม	ลำปลายมาศ	1	4
23.	บ้านหนองคึกโสด	ลำปลายมาศ	1	6
24.	จุดคามสามัคคีวิทยา	ลำปลายมาศ	1	4
25.	บ้านหนองซอแซ	ลำปลายมาศ	1	6
26.	บ้านหนองเมืองต่ำ	ลำปลายมาศ	1	6
27.	บ้านหนองบัว	ลำปลายมาศ	1	6
28.	วัดหนองสองห้อง	ลำปลายมาศ	1	5
29.	บ้านหัวมะไฟ	ลำปลายมาศ	1	5
30.	วัดโคกสาม	ลำปลายมาศ	1	6
31.	วัดโนนสำราญ	ลำปลายมาศ	1	6

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	จำนวนประชากร	
			ผู้บริหาร	ครูผู้สอน
32.	เรืองทองสามัคคี	ลำปลายมาศ	1	6
33.	บ้านหนองกุง	ลำปลายมาศ	1	6
34.	วัดชีคูน	ลำปลายมาศ	1	7
35.	บ้านโลกสว่าง	ลำปลายมาศ	1	6
36.	บ้านหนองเพ็ก	ชำนิ	1	5
37.	บ้านโชนซ้ำ (บุญอาจวิทยา)	บ้านค่าน	1	4
38.	บ้านหนองแค้นพัฒนา	บ้านค่าน	1	7
รวมทั้งสิ้น			38	219

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามชนิดสำรวจรายการ (Check List) จะสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามรายการที่ให้มา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในกิจกรรมหลักของโรงเรียนขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งกำหนดความมากน้อยของความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

5	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม เกี่ยวกับสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในกิจกรรมหลักของโรงเรียนขนาดเล็ก

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แบบสอบถาม แบบประเมิน บทความและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสอบถาม จากเอกสาร คำว่าที่เกี่ยวข้อง
3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า มาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ คำถามที่ครอบคลุมและตรงประเด็นศึกษา และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
4. ปรับปรุงแบบสอบถามและนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย
 - 4.1 นายประยัด วงศ์ ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลลำปางมาศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
 - 4.2 นายปัญญา ชางนอกศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
 - 4.3 นายประภาส สนิทรัมย์ ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแสงพัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามที่ยุเชี่ยวชาญเสนอแนะ
6. จัดพิมพ์แบบสอบถามแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน
7. นำแบบสอบถามที่ไปทดลองมาหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อ วิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ทดสอบความแตกต่างโดยใช้ ค่า t -test ที่ระดับ

นัยสำคัญ .05 ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไปถือว่ามีความน่าเชื่อถือสูงอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ นำไปสร้างแบบสอบถามทั้งฉบับ ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 40 ข้อผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

8. นำแบบสอบถามที่มีอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9552

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วไปพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริงเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แจ้งหนังสือเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนตามเป้าหมายและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืนโดยมาเก็บด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยไปรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียนจำนวน 38 โรงเรียนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. คัดแยกแบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ตอบ
3. กรอกรหัสแบบสอบถาม
4. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูลที่ได้อ้างอิงในกระดาษทำงานครบแบบสอบถามทุกฉบับ
5. ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับการศึกษาสภาพภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

1. วิเคราะห์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 10)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t - test Independent กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีหาค่าอัตราส่วนวิกฤติ t เป็นรายข้อตามวิธีการของ t - test โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 260)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n} + \frac{S^2_L}{n}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
S^2_H	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
S^2_L	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ความเชื่อมั่น
k	แทน	จำนวนข้อ
S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (Ferguson, 1981 : 68)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
	N	แทน จำนวนข้อมูล

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร(Ferguson. 1981 : 68)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x^2$	แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระกัน (Independent Sample)

ในการเปรียบเทียบทัศนคติผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t
	\bar{X}_1	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	\bar{X}_2	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

- n_1 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 n_2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 1 ประสิทธิภาพการทำงาน โดยทดสอบค่าเอฟ (F-test) ใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 328)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

- เมื่อ F แทน ค่าแจกแจงแบบ F
 MS_b แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 แล้วจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีของเซฟเฟ (Scheffe' Test) ใช้สูตรดังนี้

$$Cv_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(MS_{within})(2/n)}$$

- เมื่อ K แทน จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
 F^* แทน ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
 MS_{within} แทน ค่า Mean Square within Group
 ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
 n แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 ปรากฏผลการวิเคราะห์ที่จะนำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ มีดังนี้

\bar{x}	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้านของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน โดยใช้ Independent Samples t-test

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 โดยรวมของผู้บริหาร

โรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว กรณีพบความแตกต่างได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ

ตอนที่ 5 ประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยจัดประเด็นข้อความเข้าด้วยกันแล้วอธิบายความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพ		
ผู้บริหาร โรงเรียน	38	14.80
ครูผู้สอน	219	85.20
2. เพศ		
ชาย	134	52.10
หญิง	123	47.90
3. ประสบการณ์		
น้อยกว่า 10 ปี	24	9.34
ตั้งแต่ 10 – 20 ปี	81	31.52
มากกว่า 20 ปีขึ้นไป	152	59.14
4. วุฒิต่างการศึกษา		
อนุปริญญา/หรือเทียบเท่า	9	3.50
ปริญญาตรี	218	84.80
สูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป	30	11.70

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 257 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพพบว่า ครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหาร โรงเรียน โดยเป็นผู้บริหาร โรงเรียน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 14.80 และเป็นครูผู้สอนจำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 85.20 เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าชายมากกว่าหญิง โดยเป็นชายร้อยละ 52.10 และหญิงร้อยละ 47.90 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์พบว่าผู้มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปีขึ้นไปมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.10 รองลงมาผู้มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.50 มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.30 ตามลำดับ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.80 รองลงมาวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 11.70 และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 3.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ดังตาราง 3 ถึงตาราง 24 ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

สภาพการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การประชาสัมพันธ์	3.38	0.70	ปานกลาง
2. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ	4.16	0.52	มาก
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.21	0.59	มาก
4. การจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด	3.43	0.99	ปานกลาง
5. การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน	3.20	0.89	ปานกลาง
6. การจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน	3.28	0.60	ปานกลาง
7. การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู	2.78	0.76	ปานกลาง
8. การพัฒนาครู	3.26	0.65	ปานกลาง
9. การนิเทศและติดตาม	3.69	0.44	มาก
10. การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด	3.50	0.53	ปานกลาง
รวม	3.50	0.42	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{x} = 4.16$) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 4.21$) ด้านการนิเทศและติดตาม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูง

ไปต่ำ ดังนี้ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 4.21$) ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและ
 สารสนเทศ ($\bar{x} = 4.16$) และด้านการนิเทศและติดตาม ($\bar{x} = 3.69$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณา
 ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.38$) ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด ($\bar{x} = 3.43$)
 ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.20$) ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อ
 การเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.28$) ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ($\bar{x} = 2.78$) ด้านการพัฒนาครู
 ($\bar{x} = 3.26$) และด้านการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียนอาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด
 ($\bar{x} = 3.50$) มีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก
 สูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด
 ($\bar{x} = 3.50$) ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด ($\bar{x} = 3.43$) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.38$)
 ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.28$) ด้านการพัฒนาครู ($\bar{x} = 3.26$)
 ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.20$) และด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลน
 ครู ($\bar{x} = 2.78$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหาร ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

สภาพการปฏิบัติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การประชาสัมพันธ์	3.15	0.70	ปานกลาง
2. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ	3.82	0.60	มาก
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.83	0.65	มาก
4. การจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด	3.19	0.96	ปานกลาง
5. การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน	3.18	0.88	ปานกลาง
6. การจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน	3.11	0.72	ปานกลาง
7. การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู	2.67	0.77	ปานกลาง
8. การพัฒนาครู	3.27	0.91	ปานกลาง
9. การนิเทศและติดตาม	3.54	0.61	มาก
10. การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด	3.41	0.64	ปานกลาง
รวม	3.33	0.50	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสภาพการปฏิบัติงานการบริหาร ตามรูปแบบบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนา ระบบข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.82$) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.83$) ด้านการนิเทศและติดตาม ($\bar{x} = 3.54$) อยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.83$) ด้านการพัฒนา ระบบข้อมูลและสารสนเทศ ($\bar{x} = 3.82$) และด้านการนิเทศและติดตาม ($\bar{x} = 3.54$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.15$) ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด ($\bar{x} = 3.19$) ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.18$) ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.11$)

ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ($\bar{x} = 2.67$) ด้านการพัฒนาครู ($\bar{x} = 3.27$) และด้านการปรับปรุง
ซ่อมแซมอาคารเรียนอาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด ($\bar{x} = 3.41$) มีความคิดเห็นต่อสภาพ
การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปต่ำ ดังนี้ ด้านการปรับปรุง
ซ่อมแซมอาคารเรียนอาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด ($\bar{x} = 3.41$) ด้านการพัฒนาครู
($\bar{x} = 3.27$) ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด ($\bar{x} = 3.19$) ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อ
การเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.18$) ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.15$) ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/
สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.11$) และด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ($\bar{x} = 2.67$) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรไนมา
Buniraam Rajabhat University

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อ
สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาวีรวัฒน์ เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการประชาสัมพันธ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. มีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผ่านสื่อในหลายลักษณะ เช่นหนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ ท้องถิ่น เว็บไซต์ เป็นต้น	2.92	0.99	ปานกลาง
2. มีเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและนำมาใช้ ในการประชาสัมพันธ์	3.29	0.90	ปานกลาง
3. มีการประสานงานพัฒนาระบบข่าวสารของโรงเรียนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.66	0.82	มาก
4. มีระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร ที่สามารถใช้งานได้ ครอบคลุมตามภารกิจทั้งระดับโรงเรียน และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	3.63	0.75	มาก
รวม	3.38	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{x} = 3.38$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
เรียงจากมากไปน้อย คือ มีเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์
($\bar{x} = 3.29$) และมีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผ่านสื่อในหลายลักษณะ
เช่น หนังสือพิมพ์ วารสารวิทยุท้องถิ่น เว็บไซต์ เป็นต้น ($\bar{x} = 2.92$) ตามลำดับ ส่วนสภาพ
การปฏิบัติอยู่ในระดับมากเรียงจากมากไปน้อย คือ มีการประสานงานพัฒนาระบบข่าวสาร
ของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 3.66$) และมีระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารที่สามารถ
ใช้งานได้ครอบคลุมตามภารกิจทั้งระดับโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 3.63$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อ
สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
5. มีการจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้ง โรงเรียนขนาดเล็ก เส้นทาง คมนาคม จำนวนเด็กในอนาคค โดยใช้โปรแกรม GIS (Geographical Information System)	3.45	1.03	ปานกลาง
6. มีการจัดทำข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลโดยใช้ โปรแกรม OBEC – SMIS	4.53	0.60	มากที่สุด
7. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาโดยใช้โปรแกรม OBEC 47, M-OBEC, และ B-OBEC	4.53	0.65	มากที่สุด
8. มีการนำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การบริหารและจัดการศึกษา	4.13	0.58	มาก
รวม	4.16	0.52	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ โดยรวม
อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.16$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติการบริหาร
ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมากที่สุดอยู่ 2 ข้อ คือ มี
การจัดทำข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลโดยใช้โปรแกรม OBEC – SMIS ($\bar{x} = 4.53$)
และมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาโดยใช้โปรแกรม OBEC 47 , M-OBEC และ
B-OBEC ($\bar{x} = 4.53$) ส่วนข้อมีการนำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการกำหนดนโยบายการวางแผน
การบริหารและจัดการศึกษา มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$) ส่วนข้อมีการจัดทำแผน
ที่แสดงที่ตั้งโรงเรียนขนาดเล็ก เส้นทางคมนาคม จำนวนเด็กในอนาคต โดยใช้โปรแกรม GIS
(Geographical Information System) มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$)
ตามลำดับ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีค่อสภาพ การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำแนกเป็น โดยรวมและ รายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
9. มีการนำนโยบาย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามาจัดทำแผน ระยะกลาง 3 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนและ ท้องถิ่น	4.26	0.64	มาก
10. มีการจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและ การจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา	4.16	0.68	มาก
11. มีการวางแผนการใช้งบประมาณร่วมกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.18	0.73	มาก
12. มีการเสนอขอความเห็นชอบการใช้ แผนปฏิบัติการ ประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.24	0.68	มาก
รวม	4.21	0.59	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ การบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติการบริหารตาม รูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อสภาพ การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/ แบบฝึกหัด จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
13. ได้รับการจัดสรรหนังสือและแบบฝึกหัดแจกให้นักเรียน ชั้น ป.1 และ ป.4 ทุกคนใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.42	1.03	ปานกลาง
14. ได้รับการจัดสรรหนังสือและแบบฝึกหัดแจกให้นักเรียน ร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียนชั้น ป.1 และ ป.4 ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	3.45	1.03	ปานกลาง
รวม	3.43	0.99	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ การบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติการบริหาร ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อสภาพ การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
15. ได้รับการจัดสรรคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนและ มีการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และ E-Learning	2.79	1.21	ปานกลาง
16. มีการระดมทุนทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่นเพื่อนำมา จัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน	3.79	0.84	มาก
17. มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีความพร้อมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3.32	1.19	ปานกลาง
18. มีการติดตั้งระบบ LAN พร้อม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน CAI ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	2.92	1.21	ปานกลาง
รวม	3.20	0.89	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ การบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติต่อ การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมากอยู่ 1 ข้อ คือ มีการระดมทุนทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่นเพื่อนำมาจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.79$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง ในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มี
 ต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงาน
 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน จำแนก
 เป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด / สื่อการเรียนการสอน	X	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
19. ได้รับการจัดสรรและการมีส่วนร่วมในการจัดหาหนังสือ ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน	3.34	0.96	ปานกลาง
20. มีการประสานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อขอรับชุดสัญญาณทางไกลผ่านดาวเทียม ทุกระดับชั้น ที่เปิดสอน	3.05	1.58	ปานกลาง
21. มีห้องสมุดที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและ บุคลากรในสถานศึกษา	3.34	0.82	ปานกลาง
22. มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้	3.42	0.79	ปานกลาง
รวม	3.29	0.60	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ
 การบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน
 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.29$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติต่อ
 การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อสภาพ การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู จำแนกเป็น โดยรวมและรายชื่อ

สภาพการปฏิบัติด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
23. มีการวางแผนด้านอัตรากำลัง และจัดโครงสร้างการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมระหว่างคณะครูและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.76	0.94	มาก
24. มีการจ้างครูหรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยากร บุคคลภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.16	1.24	ปานกลาง
25. มีการจ้างบุคลากรมาปฏิบัติงานด้านการสนับสนุนการสอน แทนครูผู้สอนเพื่อลดภาระงานอื่นของครู	2.08	1.26	น้อย
26. มีการประสานติดต่อขอให้นักศึกษาฝึกสอน/ฝึกงาน จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หรือสถาบันการศึกษาอื่น มาช่วยสอนในโรงเรียน	2.13	1.09	น้อย
รวม	2.78	0.76	ปานกลาง

จากตาราง 11 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ การบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู โดยรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหาร ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก คือ มีการวางแผน ด้านอัตรากำลัง และจัด โครงสร้างการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมระหว่างคณะครูและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.76$) และ มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหาร เฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ 1 ข้อ คือมีการจ้างครูหรือใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่นและวิทยากรบุคคลภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.16$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหาร ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ใน ระดับน้อย

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการพัฒนาครู จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการพัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
27. ส่วนกลางมีการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาศักยภาพครู เพื่อฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ (IT) ทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ	2.32	1.12	น้อย
28. มีการใช้รูปแบบอย่างหลากหลายในการพัฒนาครู โดย พยายามไม่ให้ครูทิ้งห้องเรียน	3.74	0.95	มาก
29. เขตพื้นที่การศึกษา มีการเผยแพร่รูปแบบการพัฒนาครู ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนด้วยกัน	3.37	0.75	ปานกลาง
30. มีการสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบูรณาการ	3.63	0.75	มาก
รวม	3.26	0.65	ปานกลาง

จากตาราง 12 พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง
($\bar{X} = 3.26$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับน้อย อยู่ 1 ข้อ คือ ส่วนกลางมีการพัฒนา
ครูตามโครงการพัฒนาศักยภาพครูเพื่อฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ (IT) ทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ ($\bar{X} = 2.32$) และมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ 1 ข้อ คือ เขตพื้นที่การศึกษา มีการเผยแพร่รูปแบบ
การพัฒนาครูให้เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนด้วยกัน ($\bar{X} = 3.37$) ส่วนข้ออื่น ๆ
มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ใน
ระดับมาก

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ด้านการนิเทศและติดตาม จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการนิเทศและติดตาม	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
31. มีการกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนา สถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติงานทุกงาน โครงการ ของโรงเรียน	3.95	0.70	มาก
32. มีการมอบหมายรายงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาสถานศึกษาให้บุคลากรตามความเหมาะสม	3.82	0.61	มาก
33. มีการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน33.มีการดำเนินการนิเทศ ภายใน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน	3.71	0.57	มาก
34. มีการดำเนินการการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนา สถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษา	3.39	0.72	ปานกลาง
35. มีการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา	3.61	0.79	มาก
รวม	3.69	0.44	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการนิเทศและติดตาม โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{x} = 3.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ 1 ข้อ คือ มีการดำเนินการ
การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษา ($\bar{x} = 3.39$) ส่วนข้อ

อื่น ๆ มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร โรงเรียนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานุริรัมย์ เขต 1 ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
36. ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซม อาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด ตามความจำเป็น	2.50	1.08	น้อย
37. มีบรรยากาศห้องเรียน อาคารเรียน ที่เหมาะสม กับการจัดการเรียนรู้	3.74	0.80	มาก
38. มีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครู และบุคลากรเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	3.26	1.01	ปานกลาง
39. มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบ เรียบร้อย และปลอดภัย	4.11	0.76	มาก
40. มีโครงการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็น โรงเรียนคุณภาพ แบบยั่งยืนในหลายๆด้าน เช่น นักเรียนคุณภาพ ครูคุณภาพ ห้องเรียนคุณภาพ สิ่งแวดล้อมคุณภาพ ฯลฯ	3.89	0.69	มาก
รวม	3.50	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 14 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับน้อย อยู่ 1 ข้อ คือ ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุดตามความจำเป็น ($\bar{x} = 2.50$) และมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ 1 ข้อ คือ มีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครูและบุคลากรเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.26$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาวุฒิมัย เขต 1 ด้านการประชาสัมพันธ์ จำแนกเป็นโดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการประชาสัมพันธ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. มีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผ่านสื่อในหลายลักษณะ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุท้องถิ่น เว็บไซต์ เป็นต้น	2.84	0.97	ปานกลาง
2. มีเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและนำมาใช้ ในการประชาสัมพันธ์	3.09	0.85	ปานกลาง
3. มีการประสานงานพัฒนาระบบข่าวสารของโรงเรียนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.31	0.77	ปานกลาง
4. มีระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร ที่สามารถใช้งานได้ ครอบคลุมตามภารกิจทั้งระดับ โรงเรียน และหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	3.37	0.76	ปานกลาง
รวม	3.15	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 15 พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหาร
เฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{x} = 3.15$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ
สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ มีระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร ที่สามารถใช้งานได้
ครอบคลุมตามภารกิจทั้งระดับ โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 3.37$) มีการประสานงาน
พัฒนาระบบข่าวสารของ โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 3.31$) มีเครื่องมือเทคโนโลยี
ที่ทันสมัยและนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 3.09$) และมีการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน
ทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยผ่านสื่อในหลายลักษณะ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสารวิทยุท้องถิ่น
เว็บไซต์ เป็นต้น ($\bar{x} = 2.84$) ตามลำดับ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ จำแนกเป็น โดยรวม
และรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
5. มีการจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งโรงเรียนขนาดเล็ก เส้นทาง คมนาคม จำนวนเด็กในอนาคต โดยใช้โปรแกรม GIS (Geographical Information System)	3.15	1.07	ปานกลาง
6. มีการจัดทำข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลโดยใช้ โปรแกรม OBEC – SMIS	4.20	0.81	มาก
7. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาโดยใช้โปรแกรม OBEC 47, M-OBEC และ B-OBEC	4.11	0.80	มาก
8. มีการนำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการกำหนดนโยบาย การวางแผน การบริหารและจัดการศึกษา	3.83	0.76	มาก
รวม	3.82	0.60	มาก

จากตาราง 16 พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหาร
เฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.82$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง มีอยู่ 1 ข้อ คือ มีการจัดทำแผนที่
แสดงที่ตั้งโรงเรียนขนาดเล็ก เส้นทางคมนาคม จำนวนเด็กในอนาคต โดยใช้โปรแกรม GIS
(Geographical Information System) ($\bar{X} = 3.15$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีสภาพการปฏิบัติการบริหาร
ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำแนกเป็น โดยรวม
และรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
9. มีการนำนโยบาย แผนพัฒนาคุณภาพศึกษามาจัดทำแผน ระยะกลาง 3 ปีและ แผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนและ ท้องถิ่น	3.84	0.71	มาก
10. มีการจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย และการจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา	3.84	0.68	มาก
11. มีการวางแผนการใช้งบประมาณร่วมกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.84	0.79	มาก
12. มีการเสนอขอความเห็นชอบการใช้ แผนปฏิบัติการ ประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.81	0.84	มาก
รวม	3.83	0.65	มาก

จากตาราง 17 พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหาร
เฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.83$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
13. ได้รับการจัดสรรหนังสือและแบบฝึกหัดแจกให้นักเรียน ชั้น ป.1 และ ป.4 ทุกคนใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.17	1.04	ปานกลาง
14. ได้รับการจัดสรรหนังสือและแบบฝึกหัดแจกให้นักเรียน ร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียนชั้น ป.1 และ ป.4 ใน 3 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงาน อาชีพและเทคโนโลยี	3.21	0.99	ปานกลาง
รวม	3.19	0.96	ปานกลาง

จากตาราง 18 พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหาร
เฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{x} = 3.19$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
15. ได้รับการจัดสรรคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน และมีการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และ E-Learning	3.11	1.05	ปานกลาง
16. มีการระดมทุนทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่นเพื่อนำมา จัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน	3.43	1.04	ปานกลาง
17. มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีความพร้อมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน	3.26	1.12	ปานกลาง
18. มีการติดตั้งระบบ LAN พร้อม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน CAI ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	2.91	1.11	ปานกลาง
รวม	3.18	0.88	ปานกลาง

จากตาราง 19 พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหาร
เฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{x} = 3.18$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหาร
ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน จำแนกเป็น
โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด / สื่อการเรียนการสอน	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
19. ได้รับการจัดสรรและการมีส่วนร่วมในการจัดหาหนังสือ ห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน	3.16	0.91	ปานกลาง
20. มีการประสานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อขอรับชุดสัญญาณทางไกลผ่านดาวเทียม ทุกระดับชั้น ที่เปิดสอน	2.82	1.29	ปานกลาง
21. มีห้องสมุดที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและ บุคลากรในสถานศึกษา	3.15	0.93	ปานกลาง
22. มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรม การเรียนรู้	3.30	0.86	ปานกลาง
รวม	3.11	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 10 พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหาร
เฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน โดยรวม
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติ
ต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง
ทุกข้อ

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู จำแนกเป็น โดยรวมและรายชื่อ

สภาพการปฏิบัติด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
23. มีการวางแผนด้านอัตรากำลัง และจัด โครงสร้างการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมระหว่างคณะครูและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.41	0.74	ปานกลาง
24. มีการจ้างครูหรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยากร บุคคลภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	2.77	1.06	ปานกลาง
25. มีการจ้างบุคลากรมาปฏิบัติงานด้านการสนับสนุนการสอน แทนครูผู้สอนเพื่อลดภาระงานอื่นของครู	2.27	1.15	น้อย
26. มีการประสานติดต่อขอให้นักศึกษาฝึกสอน/ฝึกงาน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หรือสถาบันการศึกษาอื่น มาช่วยสอนใน โรงเรียน	2.23	1.15	น้อย
รวม	2.67	0.77	ปานกลาง

จากตาราง 21 พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหาร
เฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู โดยรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{x} = 2.67$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหาร
ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ 2 ข้อ คือ
มีการวางแผนด้านอัตรากำลังและจัด โครงสร้างการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมระหว่างคณะครู
และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{x} = 3.41$) และมีการจ้างครูหรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
และวิทยากรบุคคลภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.77$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีสภาพ
การปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับน้อย

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการพัฒนาครู จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการพัฒนาครู	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
27. ส่วนกลางมีการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนาศักยภาพครู เพื่อฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ (IT) ทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ	2.87	1.71	ปานกลาง
28. มีการใช้รูปแบบอย่างหลากหลายในการพัฒนาครู โดยพยายามไม่ให้ครูทิ้งห้องเรียน	3.51	2.16	มาก
29. เขตพื้นที่การศึกษามีการเผยแพร่รูปแบบการพัฒนาครู ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนด้วยกัน	3.27	0.79	ปานกลาง
30. มีการสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบูรณาการ	3.44	0.71	ปานกลาง
รวม	3.27	0.91	ปานกลาง

จากตาราง 22 พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหาร
เฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการพัฒนาครู โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.27$)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะ
ตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก อยู่ 1 ข้อ คือ มีการใช้รูปแบบอย่างหลากหลาย
ในการพัฒนาครู โดยพยายามไม่ให้ครูทิ้งห้องเรียน ($\bar{x} = 3.51$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีสภาพการปฏิบัติ
ต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพ
การบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการนิเทศและติดตาม จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการนิเทศและติดตาม	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
31. มีการกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนา สถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติงานทุกงาน โครงการ ของโรงเรียน	3.62	0.78	มาก
32. มีการมอบหมายรายงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาสถานศึกษาให้บุคลากรตามความเหมาะสม	3.60	0.76	มาก
33. มีการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน33.มีการดำเนินการนิเทศ ภายใน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน	3.57	0.68	มาก
34. มีการดำเนินการการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนา สถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษา	3.51	0.73	มาก
35. มีการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา	3.38	0.70	ปานกลาง
รวม	3.54	0.61	มาก

จากตาราง 23 พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหาร
เฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการนิเทศและติดตาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะ
ตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ 1 ข้อ คือมีการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล
สรุปผลการนิเทศ ติดตามประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไขพัฒนา

การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.38$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น จำแนกเป็น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
36. ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซม อาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด ตามความจำเป็น	2.71	1.05	ปานกลาง
37. มีบรรยากาศห้องเรียน อาคารเรียน ที่เหมาะสม กับการจัดการเรียนรู้	3.68	0.76	มาก
38. มีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครู และบุคลากรเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	3.21	0.98	ปานกลาง
39. มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบ เรียบร้อย และปลอดภัย	3.79	0.73	มาก
40. มีโครงการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็น โรงเรียนคุณภาพ แบบยั่งยืนในหลายๆด้าน เช่น นักเรียนคุณภาพ ครูคุณภาพ ห้องเรียนคุณภาพ สิ่งแวดล้อมคุณภาพ ฯลฯ	3.64	0.73	มาก
รวม	3.41	0.64	ปานกลาง

จากตาราง 24 พบว่า ครูผู้สอนมีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.41$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีสภาพการปฏิบัติต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ 2 ข้อ

คือได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและ
สิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุดตามความจำเป็น ($\bar{x} = 2.71$) และมีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
ให้ครูและบุคลากรเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.21$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีสภาพการปฏิบัติ
ต่อการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน ดังตาราง 25 ถึง ตาราง 35 ดังนี้

ตาราง 25 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การประชาสัมพันธ์	3.38	0.70	3.15	0.69	1.842
2. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ	4.16	0.52	3.82	0.60	3.224**
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.21	0.59	3.83	0.64	3.345**
4. การจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด	3.43	0.98	3.19	0.96	1.429
5. การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน	3.20	0.89	3.17	0.88	0.174
6. การจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน	3.28	0.59	3.10	0.71	1.485
7. การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู	2.78	0.75	2.67	0.76	0.838
8. การพัฒนาครู	3.26	0.65	3.27	0.90	-0.056
9. การนิเทศและติดตาม	3.69	0.44	3.53	0.61	1.532
10. การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด	3.50	0.52	3.40	0.64	0.850
เฉลี่ยรวม	3.50	0.41	3.33	0.50	1.915*

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน โดยรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ และด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 26 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. มีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผ่านสื่อในหลายลักษณะ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุท้องถิ่น เว็บไซต์ เป็นต้น	2.92	0.99	2.84	0.97	0.489
2. มีเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์	3.29	0.90	3.09	0.85	1.313
3. มีการประสานงานพัฒนาระบบข่าวสารของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.66	0.82	3.31	0.77	0.442**
4. มีระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร ที่สามารถใช้งานได้ครอบคลุมตามภารกิจทั้งระดับโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.63	0.75	3.37	0.76	1.992*
เฉลี่ยรวม	3.38	0.70	3.15	0.70	1.842

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 พบว่า สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 3 มีการประสานงานพัฒนาระบบข่าวสารของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีสภาพการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และข้อ 4 มีระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร ที่สามารถใช้งานได้ครอบคลุมตามภารกิจทั้งระดับโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีสภาพการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ โดยรวม
และรายข้อ

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
5. มีการจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้ง โรงเรียนขนาดเล็ก เส้นทางคมนาคม จำนวนเด็กในอนาคค โดยใช้ โปรแกรม GIS (Geographical Information System)	3.45	1.03	3.15	1.07	1.617
6. มีการจัดทำข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลนักเรียน รายบุคคล โดยใช้โปรแกรม OBEC – SMIS	4.53	0.60	4.20	0.81	2.351*
7. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาโดยใช้ โปรแกรม OBEC 47, M-OBEC, และ B-OBEC	4.53	0.65	4.11	0.80	3.022**
8. มีการนำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการกำหนด นโยบายการวางแผน การบริหารและ จัดการศึกษา	4.13	0.58	3.83	0.76	2.362*
เฉลี่ยรวม	4.16	0.52	3.82	0.60	3.224**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่าสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ โดยรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 5 มีการจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งโรงเรียนขนาดเล็ก เส้นทางคมนาคม จำนวนเด็กในอนาคต โดยใช้โปรแกรม GIS (Geographical Information System) มีสภาพการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ตาราง 28 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
9. มีการนำนโยบาย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาจัดทำแผนระยะกลาง 3 ปีและ แผนปฏิบัติการ ประจำปีให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	4.26	0.64	3.84	0.71	3.413**
10. มีการจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด นโยบายและการจัดทำแผนพัฒนา ของสถานศึกษา	4.16	0.68	3.84	0.68	2.683**
11. มีการวางแผนการใช้งบประมาณร่วมกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.18	0.73	3.84	0.79	2.466*
12. มีการเสนอขอความเห็นชอบการใช้ แผนปฏิบัติการ ประจำปีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.24	0.68	3.81	0.84	2.954**
เฉลี่ยรวม	4.21	0.59	3.83	0.65	3.345**

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 พบว่า สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน
และครูผู้สอน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 11 มีการปฏิบัติแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 29 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็น
 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
13. ได้รับการจัดสรรหนังสือและแบบฝึกหัดแจกให้ นักเรียนชั้น ป.1 และ ป.4 ทุกคนใน 5 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.42	1.03	3.17	1.04	1.362
14. ได้รับการจัดสรรหนังสือและแบบฝึกหัดแจกให้ นักเรียนร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียนชั้น ป.1 และ ป.4 ใน 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา และพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	3.45	1.03	3.21	0.99	1.697
เฉลี่ยรวม	3.43	0.99	3.19	0.96	1.429

จากตาราง 29 พบว่า สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียน
 ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน
 และครูผู้สอน ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด โดยรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกัน และเมื่อ
 พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตาราง 30 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
15. ได้รับการจัดสรรคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนและมีการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตและ E-Learning	2.79	1.21	3.11	1.05	1.697
16. มีการระดมทุนทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่นเพื่อนำมาจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน	3.79	0.84	3.43	1.04	1.996*
17. มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.32	1.19	3.26	1.12	0.302
18. มีการติดตั้งระบบ LAN พร้อม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	2.92	1.21	2.91	1.11	0.063
เฉลี่ยรวม	3.20	0.89	3.18	0.88	0.174

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 พบว่า สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 16 มีการระดมทุนทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่นเพื่อนำมาจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ มีสภาพการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตาราง 31 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน
โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
19. ได้รับการจัดสรรและการมีส่วนร่วมในการจัดหา หนังสือห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน	3.34	0.96	3.16	0.91	1.157
20. มีการประสานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่าน ดาวเทียม เพื่อขอรับชุดสัญญาณทางไกลผ่าน ดาวเทียม ทุกระดับชั้นที่เปิดสอน	3.05	1.58	2.82	1.29	1.005
21. มีห้องสมุดที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน และบุคลากรในสถานศึกษา	3.34	0.82	3.15	0.93	1.193
22. มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.42	0.79	3.30	0.86	0.803
เฉลี่ยรวม	3.29	0.60	3.11	0.72	1.485

จากตาราง 31 พบว่า สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน
และครูผู้สอน ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติ
ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตาราง 32 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหาร
เฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู
โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
23. มีการวางแผนด้านอัตรากำลัง และจัดโครงสร้าง การบริหาร โดยการมีส่วนร่วมระหว่างคณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.76	0.94	3.41	0.74	2.632**
24. มีการจ้างครูหรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและ วิทยากรบุคคลภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียน การสอน	3.16	1.24	2.77	1.06	2.043*
25. มีการจ้างบุคลากรมาปฏิบัติงานด้าน การสนับสนุนการสอนแทนครูผู้สอน เพื่อลดภาระงานอื่นของครู	2.08	1.26	2.27	1.15	0.955
26. มีการประสานติดต่อขอให้นักศึกษาฝึกสอน/ฝึกงาน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หรือสถาบัน การศึกษาอื่นมาช่วยสอนในโรงเรียน	2.13	1.09	2.23	1.15	0.506
เฉลี่ยรวม	2.78	0.76	2.67	0.77	0.838

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 32 พบว่า สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอน ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 23 มีการวางแผนด้านอัตรากำลัง และจัดโครงสร้างการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมระหว่างคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและข้อ 24 มีการจ้างครูหรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยากรบุคคลภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนข้ออื่น ๆ มีสภาพการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตาราง 33 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็น
 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการพัฒนาครู โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
27. ส่วนกลางมีการพัฒนาครูตามโครงการพัฒนา ศักยภาพครูเพื่อฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ (IT) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ	2.32	1.12	2.87	1.71	1.918
28. มีการใช้รูปแบบอย่างหลากหลายในการพัฒนา ครู โดยพยายามไม่ให้ครูทิ้งห้องเรียน	3.74	0.95	3.51	2.16	0.633
29. เขตพื้นที่การศึกษามีการเผยแพร่รูปแบบ การพัฒนาครูให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูผู้สอนด้วยกัน	3.37	0.75	3.27	0.79	0.720
30. มีการสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน แบบบูรณาการ	3.63	0.75	3.44	0.71	1.535
เฉลี่ยรวม	3.26	0.65	3.27	0.91	0.056

จากตาราง 33 พบว่า สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียน
 ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน
 และครูผู้สอน ด้านการพัฒนาครู โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณา
 เป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อ มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตาราง 34 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการนิเทศและติดตาม โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
31. มีการกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาสถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติงาน ทุกงาน โครงการของโรงเรียน	3.95	0.70	3.62	0.78	2.442
32. มีการมอบหมายรายงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาให้บุคลากร ตามความเหมาะสม	3.82	0.61	3.60	0.76	1.635
33. มีการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้กิจกรรม ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	3.71	0.57	3.57	0.68	1.241
34. มีการดำเนินการการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การพัฒนาสถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษา	3.39	0.72	3.51	0.73	0.874
35. มีการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล การนิเทศ ติดตามประเมินผลการพัฒนา สถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการ ดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา	3.61	0.79	3.38	0.70	1.796
เฉลี่ยรวม	3.69	0.44	3.54	0.61	1.532

จากตาราง 34 พบว่า สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน
และครูผู้สอน ด้านการนิเทศและติดตาม โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อ มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตาราง 35 การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
 ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็น
 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ
 และสิ่งก่อสร้างอื่น โดยรวมและรายข้อ

สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				t
	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
36. ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการ ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุดตามความจำเป็น	2.50	1.08	2.71	1.05	1.148
37. มีบรรยากาศห้องเรียน อาคารเรียน ที่เหมาะสม กับการจัดการเรียนรู้	3.74	0.80	3.68	0.76	0.420
38. มีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้ครูและบุคลากรเพียงพอต่อการจัดการเรียน การสอน	3.26	1.01	3.21	0.98	0.281
39. มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบ เรียบร้อย และปลอดภัย	4.11	0.76	3.79	0.73	2.470
40. มีโครงการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็น โรงเรียน คุณภาพแบบยั่งยืนในหลายๆด้าน เช่น นักเรียน คุณภาพ ครูคุณภาพ ห้องเรียนคุณภาพ สิ่งแวดล้อมคุณภาพ ฯลฯ	3.89	0.69	3.64	0.73	2.020*
เฉลี่ยรวม	3.50	0.53	3.41	0.64	0.850

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 35 พบว่า สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียน
 ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน

และครูผู้สอน ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น โดยรวมมีสภาพการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 40 มีโครงการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพแบบยั่งยืนในหลาย ๆ ด้าน เช่น นักเรียนคุณภาพ ครูคุณภาพ ห้องเรียนคุณภาพ สิ่งแวดล้อมคุณภาพ ฯลฯ มีการปฏิบัติแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่นๆ มีสภาพการปฏิบัติไม่แตกต่าง

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน ดังตาราง 36

ตาราง 36 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน

สภาพการปฏิบัติ	น้อยกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 – 20 ปี		มากกว่า 20 ปีขึ้นไป		รวม		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การประชาสัมพันธ์	3.19	0.62	3.18	0.71	3.18	0.71	3.18	0.69	0.010
2. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ	3.89	0.40	3.88	0.55	3.87	0.66	3.87	0.60	0.016
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.83	0.59	3.91	0.64	3.89	0.67	3.89	0.65	0.130
4. การจัดหาหนังสือเรียน / แบบฝึกหัด	3.10	1.09	3.35	0.96	3.18	0.95	3.22	0.97	0.952
5. การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน	2.99	0.76	3.29	0.85	3.15	0.91	3.18	0.88	1.261
6. การจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน	3.15	0.68	3.24	0.71	3.07	0.70	3.13	0.70	1.492

ตาราง 36 (ต่อ)

สภาพการปฏิบัติ	น้อยกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 – 20 ปี		มากกว่า 20 ปีขึ้นไป		รวม		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
7. การแก้ปัญหา									
การขาดแคลนครู	2.54	0.79	2.73	0.76	2.69	0.77	2.69	0.77	0.549
8. การพัฒนาครู	3.26	0.61	3.25	0.68	3.28	0.99	3.27	0.87	0.029
9. การนิเทศและติดตาม	3.58	0.50	3.53	0.64	3.57	0.58	3.56	0.59	0.165
10. การปรับปรุงซ่อมแซม									
อาคารเรียน อาคาร									
ประกอบ และ									
สิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด	3.42	0.61	3.40	0.62	3.43	0.63	3.42	0.63	0.062
เฉลี่ยรวม	3.32	0.41	3.38	0.49	3.35	0.51	3.36	0.50	0.180

จากตาราง 36 พบว่าสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 1 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยจัดประเด็นข้อความเข้าด้วยกันแล้วอธิบายความเรียง ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนให้ความเห็นว่า

1.1 ควรมีการติดต่อประสานงานกับชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2 การประชาสัมพันธ์ยังมีน้อยเนื่องจากขาดเครื่องมือ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการประชาสัมพันธ์ ขาดการจัดระบบและนำหลักการประสานงานด้านการประชาสัมพันธ์ที่เป็นระบบมาใช้

1.3 ควรมีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในรูปแบบการประชุม ร่วมประชุม จัดกีฬา สัมพันธ์จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน การเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่น เพื่อนำเสนอผลงาน สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ โรงเรียน

1.4 ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม โครงการและภารกิจของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จและเป็นต้นแบบ ได้ให้ทุกส่วนได้รับทราบ

1.5 การประชาสัมพันธ์ยังขาดการเผยแพร่ มีเครื่องมือแต่บุคลากรมีงานมาก ไม่มีเวลาจัดทำวารสาร เอกสาร สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้งาน ได้แต่ไม่มีคุณภาพเนื่องจากมีน้อย แต่คนใช้มีจำนวนมากจึงทำให้ชำรุดเร็ว

1.6 ควรจัดหาอุปกรณ์ประชาสัมพันธ์ เช่นเครื่องขยายเสียง ลำโพงและอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย

1.7 ควรสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยจะได้มีการพัฒนา งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบ

2. ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนให้ความเห็นว่า

2.1 ควรจัดส่งบุคลากรในโรงเรียนเข้ารับการอบรมและนำมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาการครู ไม่มีความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ

2.2 ควรจัดงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเพียงพอ และทันสมัย

2.3 ควรมีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง เป็นระเบียบ สอดคล้องกับความต้องการของ โรงเรียนและชุมชน

2.4 ควรมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ สะดวกต่อการค้นหา สามารถ

นำมาใช้ได้อย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการ

2.5 ควรมีการสร้างเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนขนาดเล็กและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันให้เป็นรูปธรรมมีผู้รับผิดชอบจากหน่วยงานต้นสังกัด

3. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน
ให้ความเห็นว่า

3.1 ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนสนองต่อความต้องการของชุมชน

3.2 ควรให้โรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันร่วมมือกัน วิเคราะห์ข้อมูล
ดำเนินการจัดทำแผนร่วมกัน

3.3 ควรจัดทำแผนให้สอดคล้องกับสภาพของ โรงเรียน ชุมชน และสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

3.4 ควรมีการกำกับ ติดตามและรายงานผลการใช้แผนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และสาธารณชนให้รับทราบ

4. ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน
ให้ความเห็นว่า

4.1 ควรให้มีคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกหนังสือ โดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน

4.2 การจัดหาหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดมีความล่าช้าและไม่เปิดกว้าง ไม่ทันเปิด
เรียนผู้ปกครองจัดซื้อให้ก่อนแล้ว

4.3 หนังสือเรียนไม่ทันสมัย ไม่ตรงตามความต้องการของตลาดวิชา ไม่น่าสนใจ

4.4 ควรเพิ่มหนังสือเรียนที่หลากหลาย จัดสรรให้ครบจำนวนนักเรียนทุกกลุ่มสาระ
การเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอทุกปี

5. ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน
ให้ความเห็นว่า

5.1 การได้มาซึ่งเครื่องคอมพิวเตอร์ เกิดจากการจัดทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา

5.2 ควรจัดสรรให้เพียงพอทุกชั้นเรียนและให้มีการอบรมดูแลรักษา
หลังการใช้งาน

5.3 ควรจัดหาคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงและได้มาตรฐาน โดยให้มี
คณะกรรมการในระดับ โรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณลักษณะของเครื่องคอมพิวเตอร์

5.4 ควรจัดให้มีห้องสำหรับเรียนคอมพิวเตอร์ก่อน แล้วจึงจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์
พร้อมกับจัดอบรมครูให้มีความรู้ความสามารถใช้งานได้ก่อน จึงจะสามารถสอนนักเรียนได้

6. ด้านการจัดหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็นว่า

6.1 ควรจัดห้องสมุดเป็นเอกเทศและมีหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า

6.2 ควรจัดสรรหนังสืออ่านเพิ่มเติมหรืออ่านเสริมความรู้อย่างหลากหลายจะช่วย พัฒนาการเรียนรู้ได้มากขึ้น

6.3 ควรให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดซื้อเอง จะได้เลือกหนังสือให้ตรงตามความต้องการ ของผู้เรียน

6.4 มีหนังสือ/สื่อการเรียนน้อยมากไม่เพียงพอและไม่ตรงตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำสื่อไปใช้

6.5 ควรจัดสรรงบประมาณซื้อ หนังสือห้องสมุดปีละ ไม่น้อยกว่า 10,000 บาททุกปี

7. ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็นว่า

7.1 ควรจัดสรรครูให้ครบทุกชั้นเรียน ไม่ควรคำนวณอัตรากำลังตามเกณฑ์ ที่กำหนดให้

7.2 ควรจัดให้มีงบประมาณฉุกเฉินเฉพาะสำหรับ โรงเรียนที่ขาดแคลนครู ในกรณีย้าย หรือลาออก เพื่อจ้างอัตราทดแทนในทันที

7.3 ควรจัดสรรงบประมาณตอบแทนการสอนพิเศษ ให้กับครูที่ด้อยสอนหลายชั้นเรียน เพื่อเป็นการให้ขวัญกำลังใจ และเป็นการจูงใจให้ครูอยากมาสอน โรงเรียนขนาดเล็ก

8. ด้านการพัฒนาครู ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็นว่า

8.1 ควรจัดส่งครูทุกคนเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนางาน พัฒนาศักยภาพ ของครูอยู่เสมอ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

8.2 ควรส่งเสริมและสนับสนุนครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก ได้จัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อเลื่อนวิทยฐานะตามความสามารถ

8.3 ควรจัดสรรงบประมาณให้ครู ในโรงเรียนขนาดเล็กทุกคน ได้ไปศึกษาดูงานทั้งใน และต่างประเทศเพื่อเป็นการ ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

8.4 อยากให้กรมวิชาการจัดทำหลักสูตรและแผนการสอน แผนการจัดประสบการณ์ ให้โรงเรียนขนาดเล็กเพื่อครู ไม่ต้องจัดทำหลักสูตรและแผนการสอน เนื่องจากไม่มีเวลาเพราะ ต้องสอน 2 ชั้น ในห้องเดียวกัน

9. ด้านการนิเทศและติดตาม ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็นว่า

9.1 ควรมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างต่อเนื่อง

9.2 ควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

9.3 ควรมีการนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ สรุปรายงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

9.4 ควรมีการประเมินผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานภาคเรียนละ 1 ครั้งทุกงาน สรุปผล คิดหาวิธีปรับปรุงแก้ไข ให้การปฏิบัติงานครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพด้วยรูปแบบที่หลากหลาย โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

9.5 ควรจัดอบรมผู้บริหาร โรงเรียนให้สามารถนิเทศกันได้โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศอย่างจริงจัง

10. ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น ผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนให้ความเห็นว่า

10.1 ควรเพิ่มเงินช่วยเหลือพิเศษเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภค ค่าปรับปรุง ซ่อมแซมเป็นกรณีพิเศษ

10.2 ควรให้มีการตรวจสอบสภาพ และติดตั้งเครื่องมือเครื่องใช้ป้องกันการเกิดอัคคีภัย

10.3 ควรสร้างให้ชุมชนเข้มแข็งและให้ความสำคัญในการสนับสนุนการศึกษา

10.4 ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร อาคารเรียน อาคารประกอบและแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

10.5 ควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตรวจสอบอาคารเรียน อาคารประกอบ ในโรงเรียนเพื่อจัดลำดับความขาดแคลนและความจำเป็นเร่งด่วน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล
และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหาร
เฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหาร
เฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนก
ตามประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีระดับความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
แตกต่างกัน
2. ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีระดับ

ความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดตามหัวข้อดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนทุกคน
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวน 38 โรงเรียน
ในปีการศึกษา 2548 แยกเป็นผู้บริหาร โรงเรียน 38 คน และครูผู้สอน 219 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือประชากร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามชนิดสำรวจรายการ (Check List) จะสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประเด็นการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบ
การบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
ในกิจกรรมหลักของโรงเรียนขนาดเล็ก

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ความแบบ
ของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ซึ่งกำหนดความมากน้อยของความคิดเห็นตามสภาพการปฏิบัติ
ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็กตามหัวข้อในแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์ให้น้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	มีสภาพการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม เกี่ยวกับสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ในกิจกรรมหลักของโรงเรียนขนาดเล็ก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 แจกหนังสือเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนตามเป้าหมายและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน โดยมาเก็บด้วยตนเอง

3.4 ผู้วิจัยไปรวบรวมแบบสอบถามจากโรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียนจำนวน 38 โรงเรียนด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

4.2 คัดแยกแบบสอบถามตามสถานภาพของผู้ตอบ

4.3 กรอกรหัสแบบสอบถาม

4.4 กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูลที่ได้มาลงในกระดาษทำงานครบแบบสอบถามทุกฉบับ

4.5 ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับการศึกษาสภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

1. วิเคราะห์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง โดยใช้เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ $t - test$ Independent กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตอนที่ 3 แบบสอบถามชนิดปลายเปิด วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยทำการวิเคราะห์ อ่านคำตอบแล้วพิจารณากำหนดประเด็นขึ้น หลังจากนั้นเอาคำตอบของทุกคนมาพิจารณาจัดเข้าประเด็น แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศและติดตาม อยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการนิเทศและติดตาม ด้านการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น

ที่ชำรุด ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาครู ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน และด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู และสภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศและติดตาม อยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ไปหาด้านดังนี้ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ ด้านการนิเทศและติดตาม ด้านการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด ด้านการพัฒนาครู ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน และด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

2. ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนมีความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีบางด้านที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ และด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยสรุปข้อเสนอแนะเป็นรายด้าน ดังนี้

4.1 ด้านการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนให้ความเห็นว่า ต้องมีการติดต่oprสานงานกับชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง การประชาสัมพันธ์ยังมีน้อยเนื่องจากขาดเครื่องมือ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยและขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการประชาสัมพันธ์ ขาดการจัดระบบและนำหลักการประสานงานด้านการประชาสัมพันธ์ที่เป็นระบบมาใช้ มีการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในรูปแบบการประชุมร่วมประชุม จัดกีฬาสัมพันธ์จัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน การเยี่ยมบ้านผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่นเพื่อนำเสนอผลงาน สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์

โรงเรียน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม โครงการและภารกิจของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จและ เป็นต้นแบบได้ให้ทุกส่วนได้รับทราบ การประชาสัมพันธ์ยังขาดการเผยแพร่ มีเครื่องมือแต่บุคลากร มีงานมาก ไม่มีเวลาจัดทำวารสาร เอกสาร สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้งานได้แค่นี้ไม่มีคุณภาพ เนื่องจากมีน้อย แต่คนใช้มีจำนวนมากจึงทำให้ชำรุดเร็ว ควรจัดหาอุปกรณ์ประชาสัมพันธ์ เช่นเครื่องขยายเสียง ลำโพงและอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนขนาดเล็กทุกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียน ได้ประชาสัมพันธ์เสียงตามสาย ควรสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัย จะได้มีการพัฒนางานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบ

4.2 ด้านการพัฒนาาระบบข้อมูลและสารสนเทศ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็นว่า ควรจัดส่งบุคลากรในโรงเรียนเข้ารับการอบรมและนำมาถ่ายทอดความรู้ให้กับ บุคลากรในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาการครูไม่มีความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญในการพัฒนา ระบบข้อมูลสารสนเทศ ควรจัดงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเพียงพอ และทันสมัย ควรมีการพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง เป็นระเบียบสอดคล้อง กับความต้องการของ โรงเรียนและชุมชน ควรมีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ สะดวก ต่อการค้นหา สามารถนำมาใช้ได้อย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการ ควรมีการสร้างเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศในโรงเรียนขนาดเล็กและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันให้เป็นรูปธรรมมีผู้รับผิดชอบ จากหน่วยงานต้นสังกัด

4.3 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็นว่า ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดการศึกษาและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนสนองต่อความต้องการของชุมชน ควรให้โรงเรียน ขนาดเล็กที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันร่วมมือกันวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการจัดทำแผนร่วมกัน ควรจัดทำแผน ให้สอดคล้องกับสภาพของ โรงเรียน ชุมชน และสามารถนำมาปฏิบัติได้จริง ควรมีการกำกับ ติดตาม และรายงานผลการ ใช้แผนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนให้รับทราบ

4.4 ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็นว่า ควรให้มีคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกหนังสือ โดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน การจัดหาหนังสือเรียนและแบบฝึกหัดมีความล่าช้าและไม่เปิดกว้าง ไม่ทันเปิดเรียนผู้ปกครองจัดซื้อ ให้ก่อนแล้ว หนังสือเรียนไม่ทันสมัย ไม่ตรงตามความต้องการของตลาดวิชา ไม่น่าสนใจ ควรเพิ่ม หนังสือเรียนที่หลากหลาย จัดสรรให้ครบจำนวนนักเรียนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ ทุกปี

4.5 ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็นว่า การ ได้มาซึ่งเครื่องคอมพิวเตอร์ เกิดจากการจัดทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา ควรจัดสรร

ให้เพียงพอทุกชั้นเรียนและให้มีการอบรมคุณแลร์กษาหลังการใช้งาน ควรจัดหาคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงและได้มาตรฐาน โดยให้มีคณะกรรมการในระดับ โรงเรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดคุณลักษณะของเครื่องคอมพิวเตอร์ ควรจัดให้มีห้องสำหรับเรียนคอมพิวเตอร์ก่อน แล้วจึงจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมกับจัดอบรมครูให้มีความรู้ความสามารถใช้งาน ได้ก่อน จึงจะสามารถสอนนักเรียนได้

4.6 ด้านการจัดหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็น ว่า ควรจัดห้องสมุดเป็นเอกเทศและมีหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้าควรจัดสรรหนังสืออ่านเพิ่มเติมหรืออ่านเสริมความรู้อย่างหลากหลายจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ได้มากขึ้นควรให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดซื้อเอง จะได้เลือกหนังสือให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน มีหนังสือ/สื่อการเรียนน้อยมากไม่เพียงพอและไม่ตรงตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำสื่อ ไปใช้ ควรจัดสรรงบประมาณซื้อหนังสือห้องสมุดปีละ ไม่น้อยกว่า 10,000 บาททุกปี

4.7 ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็น ว่า ควรจัดสรรครูให้ครบทุกชั้นเรียน ไม่ควรคำนวณอัตรากำลังตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ ควรจัดให้มีงบประมาณฉุกเฉินเฉพาะสำหรับโรงเรียนที่ขาดแคลนครูกะทันหัน ในกรณีย้าย หรือลาออก เพื่อจ้างอัตราทดแทนในทันที ควรจัดสรรงบประมาณตอบแทนการสอนพิเศษ ให้กับครูที่ด้อยสอนหลายชั้นเรียน เพื่อเป็นการให้ขวัญกำลังใจ และเป็นการจูงใจให้ครูอยากมาสอน โรงเรียนขนาดเล็ก

4.8 ด้านการพัฒนาครู ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็น ว่า ควรจัดส่งครูทุกคนเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนางาน พัฒนาศักยภาพของครูอยู่เสมอ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ควรส่งเสริมและสนับสนุนครู ใน โรงเรียนขนาดเล็ก ได้จัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะตามความสามารถ ควรจัดสรรงบประมาณให้ครู ใน โรงเรียนขนาดเล็กทุกคน ได้ไปศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศเพื่อเป็นการ ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง อยากรให้กรมวิชาการจัดทำหลักสูตรและแผนการสอน แผนการจัดประสบการณ์ให้โรงเรียนขนาดเล็กเพื่อครูไม่ต้องจัดทำหลักสูตรและแผนการสอน เนื่องจากไม่มีเวลาเพราะต้องสอน 2 ชั้น ในห้องเดียวกัน

4.9 ด้านการนิเทศและติดตาม ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ให้ความเห็น ว่า ควรมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง ควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ สรุปรายงานต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรมีการประเมินผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานภาคเรียนละ 1 ครั้งทุกงาน สรุปผล คิดหาวิธีปรับปรุงแก้ไข ให้การปฏิบัติงานครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพด้วยรูปแบบที่หลากหลาย โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรจัด

อบรมผู้บริหาร โรงเรียนให้สามารถนิเทศกันได้โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศอย่างจริงจัง

4.10 ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนให้ความเห็นว่า ควรเพิ่มเงินช่วยเหลือพิเศษเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภค ค่าปรับปรุงซ่อมแซมเป็นกรณีพิเศษ ควรให้มีการตรวจสอบสภาพ และติดตั้งเครื่องมือเครื่องใช้ ป้องกันการเกิดอัคคีภัย ควรสร้างให้ชุมชนเข้มแข็งและให้ความสำคัญในการสนับสนุนการศึกษา ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร อาคารเรียน อาคารประกอบและแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตรวจสอบ อาคารเรียน อาคารประกอบ ในโรงเรียนเพื่อจัดลำดับความขาดแคลนและความจำเป็นเร่งด่วน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่พบ มาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวม พบว่า มีสภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ชัชวาล ป้อมไชยา (2542 : บทคัดย่อ) ซึ่งวิจัยเรื่องการค้าเงินงานตามกระบวนการบริหารระดับคุณภาพ ของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ขจรเกียรติ มานิกถกษณ์ (2543 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้วิจัยเรื่องกระบวนการวางแผนในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรจำแนกตามสภาพ และขนาด โรงเรียนมีการปฏิบัติตามกระบวนการวางแผนภายในโรงเรียน โดยรวม และแต่ละขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ได้เห็นความสำคัญของการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก และอาจเป็นเพราะว่า ในรอบการค้าเงินงานทั้ง 10 ด้าน โรงเรียนมีข้อจำกัดในการบริหารงาน รวมทั้งบุคลากรมีข้อจำกัด และมีปัจจัยหลายด้าน ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีการปฏิบัติในรอบงานทั้ง 10 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สูงกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ และด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เป็นขั้นตอนแรกที่จะระดมความร่วมมือในการดำเนินงานอีกทั้งการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เป็นการรวบรวม ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและสามารถนำมาใช้พัฒนาได้เลย จึงทำให้ผลการปฏิบัติของด้านนี้มีความสำคัญ และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ พัทธนิ ญาวิระ (2547 : บทคัดย่อ) ที่ว่า การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพ โรงเรียนขนาดเล็กรูปแบบ ศูนย์โรงเรียน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์โรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริหาร ทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ได้เห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาแบบทุกคนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เกี่ยวข้อง

สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยของการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีครูจำนวนน้อยแต่ต้องทำงานหลายด้านและรับผิดชอบงานพิเศษมาก จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า การขาดแคลนครูเป็นขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กทำให้ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ไม่มีเวลาในการจัดทำเอกสารและแก้ปัญหาย่างเป็นระบบเพราะจำกัดด้วยบุคลากรซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ สุจิตรา สุภาพงษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรีซึ่งมีการปฏิบัติงานน้อย เนื่องจากจากครูขาดความกระตือรือร้นในการเพิ่มความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เทียมจันทร์ ชูสินธุ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน ได้มองเห็นความสำคัญ และความจำเป็นของสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจิตรา สุภาพงษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งมีการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในเกณฑ์มาก

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างเป็นคำถามปลายเปิดพอสรุปเป็นด้าน ๆ ได้ดังนี้

4.1 ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน ส่วนมากบอกว่าต้องมีการติดต่อประสานงานกับชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ สันติ สุขโพธิ์น้อย (2542 : บทคัดย่อ) วิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การติดต่อประสานงานขอความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า อยู่ในระดับปานกลาง

4.2 ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ พบว่า ควรจัดส่งบุคลากรในโรงเรียนเข้ารับการอบรมและนำมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาการครูไม่มีความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา สุภาพงษ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ครูผู้สอนไม่สนใจศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตรก่อนทำการสอน ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่มีการสำรวจความเพียงพอในการใช้สื่อของครู และอาจเป็นเพราะว่าการปฏิรูปการศึกษา ทำให้ครูต้องปฏิรูปการเรียนการสอน ต้องไปอบรม กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีการจัดทำผลงานเพื่อพัฒนาตนเองของครู ทำให้ครูเสาะแสวงหาเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้นมากขึ้น

4.3 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนสนองตอบความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติ สุขโพธิ์น้อย (2542 : บทคัดย่อ) วิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ด้านการส่งเสริม

ความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า อยู่ในระดับปานกลาง

4.4 ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด พบว่า ควรให้มีคณะกรรมการพิจารณา คัดเลือกหนังสือโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนยังไม่มีระบบ การประชาสัมพันธ์การเข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และ ยังไม่มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานและสภาพสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหา หนังสือเรียน/แบบฝึกหัด

4.5 ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน พบว่า การ ได้มาซึ่งเครื่อง คอมพิวเตอร์ เกิดจากการจัดทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่างบประมาณ ในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็กเกี่ยวกับการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนนั้น มีไม่เพียงพอ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนจึงมีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

4.6 ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอนพบว่า ควรจัดห้องสมุด เป็นเอกเทศและที่มีหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ไม่มี อาคารห้องสมุดที่เป็นสัดส่วนต้องอาศัยอยู่มุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน ไม่มีความเป็นเอกเทศอีกทั้ง มีหนังสือที่ใช้ในการค้นคว้ามี่จำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า

4.7 ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู พบว่า ควรจัดสรรครูให้ครบทุกชั้นเรียน ไม่ควรคำนวณอัตราค่าจ้างตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวนครูเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนทั้ง โรงเรียนจะมีครู ไม่ครบชั้น เพื่อเป็นการแก้ปัญหาควรให้ ครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีครูครบชั้นก่อน

4.8 ด้านการพัฒนาครู พบว่า ควรจัดส่งครูทุกคนเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนางาน พัฒนาศักยภาพของครูอยู่เสมอ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนครูน้อย โอกาสในการพัฒนาความรู้ก็มีจำกัดอีกทั้งงบประมาณ ในการพัฒนาตนเองของโรงเรียนมีไม่เพียงพอ

4.9 ด้านการนิเทศและติดตาม พบว่า ควรมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การพัฒนาการศึกษาใน โรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กไม่ได้ รับการนิเทศ ติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนางานการเรียนการสอน ไม่มีกรอบจากนโยบายที่ชัดเจน

4.10 ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนให้ความเห็นว่า ควรเพิ่มเงินช่วยเหลือพิเศษเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภค ค่าปรับปรุงซ่อมแซมเป็นกรณีพิเศษ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ไม่มีงบประมาณและ

รายได้ อย่างอื่นนอกจากงบประมาณรายหัวที่ทางรัฐบาลจัดสรรให้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปข้อคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

จากผลการวิจัยสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน พบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ ผลจากการวิจัยนี้ น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กได้ใช้กำหนดแนวทาง ปฏิทินปฏิบัติงาน และวิเคราะห์แผนการปฏิบัติงานให้มีความสมบูรณ์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเมื่อพิจารณาว่าโรงเรียนมีสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และมีค่าเฉลี่ยสูงในแต่ละด้าน มีประเด็นที่เสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ดังนี้

1. ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ต้องมีการติดต่อประสานงานกับชุมชนในเขตบริการของโรงเรียนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. ด้านการพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ พบว่า ควรจัดส่งบุคลากรในโรงเรียนเข้ารับการอบรมและนำมาถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อแก้ปัญหาการครูไม่มีความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ
3. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษาและกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนสนองตอบความต้องการของชุมชน
4. ด้านการจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด พบว่า ควรให้มีคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกหนังสือโดยการมีส่วนร่วมของโรงเรียน
5. ด้านการจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน พบว่าการได้มาซึ่งเครื่องคอมพิวเตอร์เกิดจากการจัดทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา
6. ด้านการจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน พบว่า ควรจัดห้องสมุดเป็นเอกเทศและมีหนังสือเพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า
7. ด้านการแก้ปัญหาการขาดแคลนครู พบว่า ควรจัดสรรครูให้ครบทุกชั้นเรียนไม่ควร

คำนวณอัตรากำลังตามเกณฑ์ที่กำหนดให้

8. ด้านการพัฒนาครู พบว่า ควรจัดส่งครูทุกคนเข้ารับการอบรม เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนางานพัฒนาศักยภาพของครูอยู่เสมอ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

9. ด้านการนิเทศและติดตาม พบว่า ควรมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการพัฒนา การศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง

10. ด้านการซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น พบว่า ควรเพิ่มเงิน ช่วยเหลือพิเศษเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าสาธารณูปโภค ค่าปรับปรุงซ่อมแซมเป็นกรณีพิเศษ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง ในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามกรอบแนวคิดทั้ง 10 ด้าน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูล ที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและกำหนดประเด็นตัวแปรที่ศึกษาเพิ่มขึ้น เช่น ระดับที่เปิดสอน พื้นที่ตั้งและชุมชน

2. ควรมีการวิจัยในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไข ปัญหาและปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียน ขนาดเล็กโดยเฉพาะในโรงเรียนต้นแบบหรือโรงเรียนที่ได้รับรางวัลดีเด่นในระดับต่าง ๆ

3. ควรมีการวิจัยในทำนองเดียวกัน ในเขตพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ และหรือขยายพื้นที่ เป็นระดับภาค และระดับประเทศต่อไป

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. (2547). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิปส์พับบลิคเคชั่น
- กรมการปกครอง. (2539). ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงานบริหาร โรงเรียน. (2543).
การบริหารงานวิชาการ เล่ม 4. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- _____. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ขจรเกียรติ มานิกถกษณ์. (2543). ศึกษาการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์การบริหารตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัชวาล ป้อมไชยา. (2542). การดำเนินงานการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เทอดศักดิ์ พรหมเหล่า. (2540). การศึกษาดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- เทียมจันทร์ รุวสินธุ์. (2539). ปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรียญวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2544). สรุปรายงานการวิจัย. การศึกษาผู้บริหารโรงเรียนมีอาชีพตามการรับรู้
ของบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา. นครราชสีมา : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- นรินทร์ ลีกระโทก. (2544). การศึกษาความพร้อมในการบริหารงานตามนโยบาย 4 ประกัน
โรงเรียนประถมศึกษานำร่องการจัดการศึกษา ภาคบังคับ 9 ปี เขตการศึกษา 11.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. (เอกสารประกอบการสอน). นุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
- ปราโมทย์ เบญจกาญจน์. (2536). เทคนิคการบริหารการศึกษา. นุรีรัมย์ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
- พรชัย ภาพันธ์. (2547). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยด์
- พยอม สุขมาก. (2541). เส้นทางสู่โรงเรียนในอุดมคติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545,” (2545). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 74 ก.
- พะยอม พวงประโคน. (2544). บทบาทของผู้บริหารในการปฏิบัติงานสอดคล้องกับพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามทัศนะของผู้บริหารและคณะครูสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- พชนี ญาวิระ. (2547). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กรูปแบบศูนย์โรงเรียน อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- เพชร ธรรมราช. (2537). สภาพปัญหาการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภาณุวัฒน์ ภักดีวงศ์. (2542). การกระจายอำนาจของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ถิชาติ ชีรวะดิน. (2547). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา) : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิชา เพชรเกษม. (2547). คมความคิด พ.ศ.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : L.T. PRESS
- สมชาย เทพแสง. (2547). ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารมืออาชีพเพื่อแข่งขันในเวทีโลก. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง

- สมยศ นาวิการ. (2533). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ
- สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. (2544). การปฏิบัติงานการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนของผู้บริหาร
โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (ภาควิชาบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สันติ สุขน้อยโพธิ์. (2542). การปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. (2547). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโรงเรียน
ขนาดเล็ก. บุรีรัมย์ : กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
- _____. (2549). คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเข้มแข็ง
และยกระดับคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก. บุรีรัมย์ : กลุ่มนิเทศติดตาม
และประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). วารสารวิชาการปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เมษายน -
มิถุนายน 2547. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543 ข). การพัฒนาสถานศึกษาทั้งระบบ
สู่การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2546). รูปแบบการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2542 ธันวาคม). “พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น”
ปฏิรูปการศึกษา 10(2) ; 81
- _____. (2544). ปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมมองประชาชน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี
- สุจิตรา สุภาพงษ์. (2539). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (บริหารการศึกษา) : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. (2547). การบริหารการศึกษาในคลื่นความเปลี่ยนแปลง. บุรีรัมย์ :
โรงพิมพ์วินัย
- อนุสรณ์ พูเจริญ. (2545). คู่มือการบริหารงานบริหารคน. กรุงเทพฯ : บัณฑิตแบงก์

- อรรถพร สาระพันธ์. (2542). การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 7. พิษณุโลก :
สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 7.
- Ferguson, G.A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*.
New York : McGraw-Hill Book.
- Gill, D. B. (1998). *The Role of the School Principal in School District Administrative
Decentralization : A Comparative Case Analysis*. (Online). Available :
<http://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/9932864>; January 27, 2001.
- Krug, S. E. (1990). "Leadership and Learning," in *A Measurement Base Approach for
Analyzing School Effectiveness and Developing Effective School Leaders*.
New York : Harper and Brothers.
- Martellaro, H. & Arosen, C. (1984, May). "The Relationship of School Enrollment Size to
Academic Achievement in New Mexico," *Dissertation Abstracts International*.
45(4) : 3847 – A.
- Sheila, M. (1996, December). "Curriculum and Teachers Attitudes : The Impact of the
Change Process in Special Education." *Dissertation Abstracts International*.
60(4) : 2314 – A.
- Taylor, B. (1996, December). "A Comparison between Selected Aspects of the National
Curriculum in England and Wales and the Common Curriculum in Ontario,
With Particular Reference to the Science Programs in Both Systems."
Dissertation Abstracts International. (60(4) : 2123-A.
- Wiles, K (1982). *Supervision for Better School : The Role of the Official Leader in
Program Development*. 6 th ed. New York : McGraw – Hill.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายประหัต วรงค์

ด้วยนายวรวิทย์ บุญหนัก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายปัญญา ขางนอก

ด้วยนายวรวิทย์ บุญหนัก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื้อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

เรียน นายประภาส สนิทรัมย์

ด้วยนายวรวิทย์ บุญหนัก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คหี ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๒๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน นายบุญนำ เทียมฤทธิ์

ด้วยนายวรวิทย์ บุญหนัก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้าในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้นายวรวิทย์ บุญหนัก ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน อทองษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คป ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๒๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสุกตันต์ ประสาระเอ

ด้วยนายวรวิทย์ บุญหนัก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื้อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้าในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้นายวรวิทย์ บุญหนัก ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๒๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกิตติชัย กระจุกกิตติ

ด้วยนายวรวิทย์ บุญหนัก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้าในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้นายวรวิทย์ บุญหนัก ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สหวงษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๒๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน นายสมชาย วงศ์จอม

ด้วยนายวรวิทย์ บุญหนัก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้าในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้นายวรวิทย์ บุญหนัก ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สงวน สทวงษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๒๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน นายจรุง มณฑล

ด้วยนายวรวิทย์ บุญหนัก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยมี รศ.โกวิท เชื่อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมการศึกษาค้นคว้าในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้นายวรวิทย์ บุญหนัก ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ตวงน สหวงษ์)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คีอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๑๕๔๕.๒๐/๒๕๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๑

ด้วยนายวรวิทย์ บุญหนัก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๑ โดยมี รศ.โกวิท เชื้อมกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

๕ ๖๖

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ 04082 / 6601

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1
50 ถนนอิสาน บร 31000

17 พฤศจิกายน 2549

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายวรวิทย์ บุญหนัก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 โดยมี รศ.โกวิท เขื่อนกลาง เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามแก่ผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1 จึงแจ้งขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด ทุกแห่งทราบ เพื่อให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังกล่าวตามความเหมาะสมต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

๓

(นายณรงค์ เทวีทอง)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 1

กลุ่มอำนาจการ

กลุ่มงานประสานงาน

โทร. 0 4461 1402

โทรสาร 0 4462 0277

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1

คำชี้แจง

- แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 แบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการบริหารตามรูปแบบเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก
- แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 เท่านั้น จึงไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด เป็นการแสดงความคิดเห็นของแต่ละท่านที่มีสถานภาพแตกต่างกัน
- ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามครั้งนี้ จะเสนอผลในภาพรวม ไม่มีผลกระทบต่อกรปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใดจึงขอความกรุณาจากท่าน โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ต่อการวิจัยและการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1
- เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขอความกรุณานำส่งที่โรงเรียนของท่านเพื่อผู้วิจัยจะได้มาเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเอง
ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง

นายววิทย์ บุญหนัก

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน (.....) หน้าข้อความที่ตรงตามความเป็นจริง

1. ท่านปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่

(.....) ผู้บริหาร โรงเรียน

(.....) ครูผู้สอน

2. เพศ

(.....) เพศชาย

(.....) เพศหญิง

3. ประสบการณ์ในการทำงานของท่าน

(.....) น้อยกว่า 10 ปี

(.....) ตั้งแต่ 10 – 20 ปี

(.....) มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

4. วุฒิทางการศึกษาของท่าน

(.....) อนุปริญญา/หรือเทียบเท่า

(.....) ปริญญาตรี

(.....) สูงกว่าปริญญาตรี ขึ้นไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ตอนที่ 2

แบบสอบถามสภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 1

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 1 ว่าอยู่ในระดับสภาพการดำเนินงานใด

- 5 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	โรงเรียนได้ดำเนินการจัดซื้อหนังสือ/แบบฝึกหัด ให้นักเรียนทุกคน.....	✓				
00	ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนเป็นประจำ.....	✓				

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อที่ 0 ผู้ตอบกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับสภาพการปฏิบัติ 5 หมายถึง สภาพการปฏิบัติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพการปฏิบัติงานการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กที่เกี่ยวกับโรงเรียนได้ดำเนินการจัดซื้อหนังสือ/แบบฝึกหัดให้นักเรียนทุกคน อยู่ในระดับมีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด

จากตัวอย่างข้อที่ 00 ผู้ตอบกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับสภาพการปฏิบัติ 4 หมายถึง สภาพการปฏิบัติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อสภาพการปฏิบัติงานการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็กที่เกี่ยวกับผู้บริหารมีการนิเทศติดตามผลการจัดการเรียนการสอนเป็นประจำ อยู่ในระดับมีสภาพการปฏิบัติมาก

ข้อ	สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
	การประชาสัมพันธ์					
1.	มีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผ่านสื่อในหลายลักษณะ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุท้องถิ่น เว็บไซต์ เป็นต้น.....					
2.	มีเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์.....					
3.	มีการประสานงานพัฒนาระบบข่าวสารของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....					
4.	มีระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร ที่สามารถใช้งานได้ครอบคลุมคามภารกิจทั้งระดับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
	การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ					
5.	มีการจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้งโรงเรียนขนาดเล็ก เส้นทางคมนาคม จำนวนเด็กในอนาคด โดยใช้โปรแกรม GIS (Geographical Information System).....					
6.	มีการจัดทำข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล โดยใช้โปรแกรม OBEC – SMIS.....					
7.	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา โดยใช้โปรแกรม OBEC 47 , M-OBEC และ B- OBEC					
8.	มีการนำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการกำหนดนโยบายการวางแผนการบริหารและจัดการศึกษา.....					

ข้อ	สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
9.	มีการนำนโยบาย แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษามาจัดทำแผนระยะกลาง 3 ปี และ แผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้อง กับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ของชุมชนและท้องถิ่น.....					
10.	มีการจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การกำหนดนโยบายและการจัดทำ แผนพัฒนาของสถานศึกษา.....					
11.	มีการวางแผนการใช้งบประมาณร่วมกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....					
12.	มีการเสนอขอความเห็นชอบการใช้ แผนปฏิบัติการประจำปีต่อคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....					
13.	การจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด ได้รับการจัดสรรหนังสือและแบบฝึกหัด แจกให้นักเรียนชั้น ป.1 และ ป.4 ทุกคน ใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....					
14.	ได้รับการจัดสรรหนังสือและแบบฝึกหัด แจกให้นักเรียนร้อยละ 30 ของจำนวน นักเรียนชั้น ป.1 และ ป.4 ใน 3 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....					

ข้อ	สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
15.	การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา ได้รับการจัดสรรคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียน การสอนและมีการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และ E-Learning.....					
16.	มีการระดมทุนทั้งภายนอกและภายใน ท้องถิ่นเพื่อนำมาจัดหาคอมพิวเตอร์ เพื่อการเรียนการสอน.....					
17.	การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มี ความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน.....					
18.	มีการติดตั้งระบบ LAN พร้อมโปรแกรม คอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI ทั้ง 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้.....					
19.	การจัดหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียน การสอน ได้รับการจัดสรรและการมีส่วนร่วม ในการจัดหาหนังสือห้องสมุด สื่อการเรียน การสอน.....					
20.	มีการประสานมูลนิธิการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม เพื่อขอรับชุดสัญญาณทางไกล ผ่านดาวเทียม ทุกระดับชั้นที่เปิดสอน.....					
21.	มีห้องสมุดที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้า ของผู้เรียนและบุคลากรในสถานศึกษา.....					
22.	มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....					

ข้อ	สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
23.	การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู มีการวางแผนด้านอัตรากำลัง และจัดโครงสร้างการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมระหว่างคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....					
24.	มีการจ้างครูหรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยากรบุคคลภายนอกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน.....					
25.	มีการจ้างบุคลากรมาปฏิบัติงานด้านการสนับสนุนการสอนแทนครูผู้สอนเพื่อลดภาระงานอื่นของครู.....					
26.	มีการประสานติดต่อขอให้นักศึกษาฝึกสอน/ฝึกงาน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์หรือสถาบันการศึกษาอื่นมาช่วยสอนในโรงเรียนการพัฒนาคู					
27.	ส่วนกลางมีการพัฒนาคูตามโครงการพัฒนาศักยภาพครูเพื่อฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ (IT) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ.....					
28.	มีการใช้รูปแบบอย่างหลากหลายในการพัฒนาคู โดยพยายามไม่ให้ครูทิ้งห้องเรียน.....					
29.	เขตพื้นที่การศึกษามีการเผยแพร่รูปแบบการพัฒนาคูให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนด้วยกัน.....					

ข้อ	สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
30.	มีการสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบบูรณาการ..... การนิเทศและติดตาม					
31.	มีการกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติงานทุกงาน โครงการของโรงเรียน.....					
32.	มีการมอบหมายรายงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาให้บุคลากรความเหมาะสม.....					
33.	มีการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.....					
34.	มีการดำเนินการการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษา.....					
35.	มีการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา..... การซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่น					
36.	ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุดตามความจำเป็น.....					

ข้อ	สภาพการปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
37.	มีบรรยากาศห้องเรียน อาคารเรียน ที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้.....					
38.	มีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ให้ครูและบุคลากรเพียงพอต่อการจัด การเรียนการสอน.....					
39.	มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบ เรียบร้อย และปลอดภัย.....					
40.	มีโครงการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็น โรงเรียนคุณภาพแบบยั่งยืนในหลาย ๆ ด้าน เช่น นักเรียนคุณภาพ ครูคุณภาพ ห้องเรียน คุณภาพ สิ่งแวดล้อมคุณภาพ ฯลฯ.....					

ตอนที่ 3

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการบริหาร
ตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเองในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1 ในกิจกรรมหลักของโรงเรียนขนาดเล็ก

1. การประชาสัมพันธ์

.....

.....

.....

2. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ

.....

.....

.....

3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

4. การจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด

.....

.....

.....

5. การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

6. การจัดหาหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

.....

7. การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

.....

.....

.....

8. การพัฒนาครู

.....

.....

.....

9. การนิเทศและติดตามผล

.....

.....

.....

10. การปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ความคิดเห็นของท่านมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา

ภาคผนวก ค

คำอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 37 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม สภาพการบริหารตามรูปแบบการบริหารเฉพาะตนเอง
ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขำบุรีรัมย์ เขต 1

ข้อคำถาม	t	Sig (2-tailed)
การประชาสัมพันธ์		
1. มีการประชาสัมพันธ์หน่วยงานทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผ่านสื่อ ในหลายลักษณะ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุท้องถิ่น เว็บไซต์ เป็นต้น	2.646	.013
2. มีเครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยและนำมาใช้ในการประชาสัมพันธ์	2.553	.016
3. มีการประสานงานพัฒนาระบบข่าวสารของ โรงเรียนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	2.543	.017
4. มีระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร ที่สามารถใช้งานได้ครอบคลุม ตามภารกิจทั้งระดับ โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.550	.001
การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ		
5. มีการจัดทำแผนที่แสดงที่ตั้ง โรงเรียนขนาดเล็ก เส้นทางการคมนาคม จำนวนเด็กในอนาคด โดยใช้โปรแกรม GIS (Geographical Information System)	4.773	.000
6. มีการจัดทำข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลโดยใช้ โปรแกรม OBEC – SMIS	4.228	.000
7. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาโดยใช้โปรแกรม OBEC 47 , M-OBEC และ B- OBEC	3.076	.005
8. มีการนำข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการกำหนดนโยบายการวางแผน การบริหารและจัดการศึกษา	2.714	.011
9. มีการนำนโยบาย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามาจัดทำแผน ระยะกลาง 3 ปี และ แผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.113	.004
10. มีการจัดเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย และการจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา	3.076	.005

ตาราง 37 (ต่อ)

ข้อคำถาม	t	Sig (2-tailed)
11. มีการวางแผนการใช้งบประมาณร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	5.060	.000
12. มีการเสนอขอความเห็นชอบการใช้ แผนปฏิบัติการประจำปี ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดหาหนังสือเรียน/แบบฝึกหัด	3.307	.003
13. ได้รับการจัดสรรหนังสือและแบบฝึกหัดแจกให้นักเรียนชั้น ป.1 และ ป.4 ทุกคน ใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	4.118	.000
14. ได้รับการจัดสรรหนังสือและแบบฝึกหัดแจกให้นักเรียนร้อยละ 30 ของจำนวนนักเรียนชั้น ป.1 และ ป.4 ใน 3 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพ และเทคโนโลยี การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	3.822	.001
15. ได้รับการจัดสรรคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน และมีการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต และ E-Learning	3.822	.001
16. มีการระดมทุนทั้งภายนอกและภายในท้องถิ่นเพื่อนำมาจัดหา คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน การจัดหาคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา	3.157	.004
17. มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่มีความพร้อมในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน	3.454	.002
18. มีการติดตั้งระบบ LAN พร้อม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดหนังสือห้องสมุด/สื่อการเรียนการสอน	2.447	.020
19. ได้รับการจัดสรรและการมีส่วนร่วมในการจัดหาหนังสือห้องสมุด สื่อการเรียนการสอน	3.890	.001

ตาราง 37 (ต่อ)

ข้อคำถาม	t	Sig (2-tailed)
20. มีการประสานมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อขอรับชุดสัญญาณทางไกลผ่านดาวเทียม ทุกระดับชั้นที่เปิดสอน	4.335	.000
21. มีห้องสมุดที่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและบุคลากรในสถานศึกษา	2.460	.020
22. มีการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้	6.148	.000
การแก้ปัญหาการขาดแคลนครู		
23. มีการวางแผนด้านอัตรากำลัง และจัด โครงสร้างการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมระหว่างคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.472	.020
24. มีการจ้างครูหรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิทยากรบุคคลภายนอก มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.188	.004
25. มีการจ้างบุคลากรมาปฏิบัติงานด้านการสนับสนุนการสอนแทนครูผู้สอนเพื่อลดภาระงานอื่นของครู	3.550	.001
26. มีการประสานติดต่อขอนักศึกษาฝึกสอน/ฝึกงาน จากมหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์หรือสถาบันการศึกษาอื่นมาช่วยสอนในโรงเรียน	3.722	.001
การพัฒนาครู		
27. ส่วนกลางมีการพัฒนาครูตาม โครงการพัฒนาศักยภาพครู เพื่อฝึกอบรมด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ (IT) ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ	3.113	.004
28. มีการใช้รูปแบบอย่างหลากหลายในการพัฒนาครู โดยพยายามไม่ให้ครูทิ้งห้องเรียน	4.330	.000
29. เขตพื้นที่การศึกษามีการเผยแพร่รูปแบบการพัฒนาครูให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูผู้สอนด้วยกัน	4.118	.000
30. มีการสร้างรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	2.750	.010

ตาราง 37 (ต่อ)

ข้อความ	t	Sig (2-tailed)
การนิเทศและติดตาม		
31. มีการกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนา สถานศึกษาไว้ในแผนปฏิบัติงานทุกงาน โครงการของโรงเรียน	2.947	.006
32. มีการมอบหมายรายงานนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนา สถานศึกษาให้บุคลากรตามความเหมาะสม	2.447	.020
33. มีการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	2.953	.006
34. มีการดำเนินการการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนา สถานศึกษาจากเขตพื้นที่การศึกษา	3.228	.003
35. มีการเก็บรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อการปรับปรุงแก้ไข พัฒนา การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่น	6.148	.000
36. ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซม อาคารเรียน อาคารประกอบและสิ่งก่อสร้างอื่นที่ชำรุด ตามความจำเป็น	2.460	.020
37. มีบรรยากาศห้องเรียน อาคารเรียนที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้	3.454	.002
38. มีอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ครูและบุคลากร เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน	3.974	.000
39. มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สะอาด ร่มรื่น เป็นระเบียบ เรียบร้อย และปลอดภัย	2.256	.032
40. มีโครงการพัฒนาโรงเรียนสู่การเป็น โรงเรียนคุณภาพแบบยั่งยืน ในหลาย ๆ ด้าน เช่น นักเรียนคุณภาพ ครูคุณภาพ ห้องเรียน คุณภาพ สิ่งแวดล้อมคุณภาพ ฯลฯ	4.111	.000

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 40

Alpha = .9552

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายวรวิทย์ บุญหนัก

วันเดือนปีเกิด 13 มิถุนายน 2506

สถานที่เกิด อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 54 หมู่ 8 ตำบลลำปลายมาศ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
โทร. 08 - 1967-6593

ตำแหน่งหน้าที่การงาน ผู้อำนวยการสถานศึกษา

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนรวมมิตร อำเภอลำปลายมาศ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรีรัมย์ เขต 1

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนสุวรรณรังษีสฤงคารวิทยาลัย
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2528 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.สูง)
วิชาเอก คณิตศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี
พ.ศ. 2532 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)
วิชาเอกภาษาไทย วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
พ.ศ. 2552 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)
สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์